

l 506
lu = 5858
ID = 1077670

Gozdarski inštitut Slovenije
Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Večna pot 2, 1000 LJUBLJANA

Raziskovalni projekt:

Študije s področja žičnega spravila iz gozdov v lasti RS

MIRKO MEDVED

Ekspertize:

- 1. Presoja vplivov gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja na učinkovitost žičnega spravila v GGE Mežakla (1995-2004)**
- 2. Presoja vplivov gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja na učinkovitost žičnega spravila v GGE Idrija I. (II.) (1995-2004)**
- 3. Presoja vplivov gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja na učinkovitost žičnega spravila v GGE Jelendol (2000 - 2009)**

Ljubljana, december 2002

GDK 377.2 : (4P7.12 Merzale) : (4P7.12 Idrija) : (4P7.12 Selanobla)

Kb.: spravilo lesa, žični žerjav, žična spravilo, Nezakla, Idrija, Selanobla

T.D.: 2. B

GOZDARSKA KNJIŽNICA

UNIVERZA V LJUBLJANI, GIS

COBISS

KE

506

22002000265

Gozdarski inštitut Slovenije
ZRO za gozdno tehniko in ekonomiko

Študije s področja žičnega spravila iz gozdov v lasti RS

Presoja vplivov gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja na učinkovitost žičnega spravila.

Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled, KE Pokljuka,

GGE Mežakla (1995-2004),

Datum: 6. 11. 2002

Prisotni: Stane Kunej, inž. stroj., revir Mežakla, ZGS
Rudi Kunstelj, dipl. inž. gozd., revir Radovna, ZGS
Miro Kapus, univ. dipl. inž. gozd., vodja KE Pokljuka, ZGS
Tomi Ivanič, univ. dipl. inž. gozd., SKZG in
dr. Mirko Medved, GIS

A-GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT GOSPODARSKE ENOTE

Viri:

J. Košir in sodel. 1999. Gozdnogospodarski načrt za GGE Mežakla za desetletje 1995 – 2004.

ZGS - OE Bled, 155 str., Tabele in grafi 58 str., Opisi sestojev po odd./ods., 2 karti.

R. Robek: 1990. Ocena uporabnosti nekaterih podatkov popisa gozdov iz obdobja 1980 –1989

za načrtovanje v gozdarski dejavnosti. Diplomsko delo, UEK Ljubljana, BF VTOZD
Gozdarstvo, 60 str. 10 kart.

SPLOŠNI OPIS IN FUNKCIJE GOZDOV

Gozdnogospodarsko enoto sestavljajo štiri ločeni kompleksi: Mežakla, Radovna s Krmo, Perniki in Boršt, ki se nahajajo v šestih (delno) K.O. V enoti sta dva revirja: Mežakla s 1461 ha gozdov GGE Mežakla – (revir meri skupaj 2000 ha, ker so v njem tudi gozdovi, ki ležijo na območju GGE Bled) in revir Radovna z okoli 2800 ha gozdov, ki je v celoti v GGE Mežakla. V enoti je skupno 64 oddelkov in 155 odsekov. Povprečni oddelek v GGE Mežakla je velik 37,9 ha, odsek pa 15,7 ha.

Celotna površina GGE Mežakla zajema 5440 ha, gozdov je 4249 ha (74 %), od tega je: gozdov s posebnim namenom (gospodarski) 2260 ha (gozdovi so v zunanji coni Triglavskega narodnega parka – TNP, zato je uporabljen termin gozdovi s posebnim namenom), varovalnih gozdov 1978 ha, varovalnih – predlaganih za rezervat 11 ha, glavnih presek 16 ha, cest 74 ha, poljedelskih površin 31 ha in nerodovitnih tal (površina nad gozdno mejo, travišča in skale) pa je 1070 ha. (str. 12 v načrtu GGE Mežakla).

V izvlečku načrta pa so podatki o površinah gozdov naslednji: Lesno proizvodnih gozdov brez omejitev gospodarjenja je 2090 ha, gozdov s posebnim namenom je 71 ha, in 1989 varovalnih gozdov (skupaj 4150 ha). V varovalnih gozdovih se nahaja gozdni rezervat Mrzle konte s površino 11 ha in rušje na 571 ha.

Kakšno je razlika v terminu gozdovi s posebnim namenom v območju TNP - 2260 ha in kasnejšo opredelitvijo gozdov (v izvlečku) s posebnim namenom – le 71 ha – ali jih tako opredeljuje zakon o TNP? Koliko je površin, kjer se opravlja sečnja? Ali je sečnja

predvidena tudi v varovalnih gozdovih? Ali je izločitev gozdnih cest iz površin gozdov pravilo ali izjema (gozdna cesta je sestavni del gozda, od katerega se računa KD)?

Zakon o TNP-ju ne opredeljuje gozdove kot gozd s posebnim namenom, ta termin je v uporabi v GGO Bled za vse gozdove v območju TNP-ja. Zakon o TNP se spreminja v skladu z mednarodnimi predpisi, zato se bodo spremenile meje. Predlog TNP-ja je, da se osrednja cona poveča, zunanje meje pa ostanejo enake.

Sečnja v varovalnih gozdovih praviloma ni predpisana, se pa realizira morda na 5% površin zaradi ujm.

Ceste so izločene kot površine iz GGNE, kataster pa jih seveda vključuje. Nekatero ceste so bile posebej izmerjene.

V enoti je bilo konec leta 1994 82,5 km gozdnih cest. Odprtost tako znaša 36,5 m/ha, (preračunano na površino gozdov – 2260 ha), kar je dvakratno slovensko povprečje. V enoti je 130 km vlak, kar predstavlja povprečno odprtost 57 m'/ha, upoštevajoč enako površino. Če upoštevamo samo površine gozdov, kjer je uveljavljeno traktorsko spravilo (1586 ha), potem znaša odprtost z vlakami 82 m'/ha.

Struktura površin, glede na potencialno najugodnejše oblike spravila v večnamenskih gozdovih je naslednja:

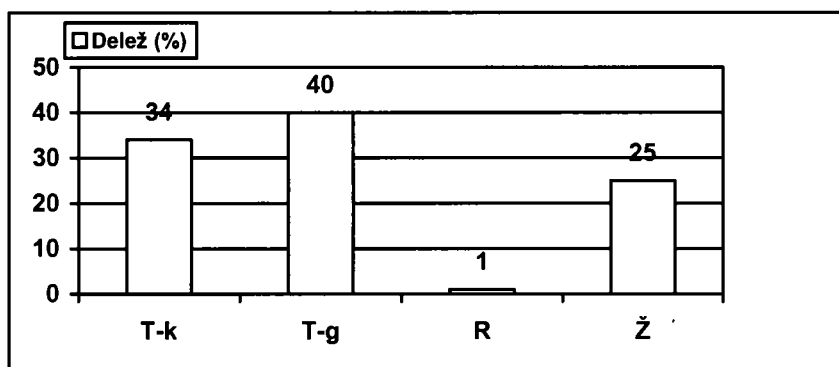
Traktor 74 % (od tega goseničarji 40 %), žičnica 25 %, ročno 1 %.

Ali so v GGE površine, ki še niso odprte – spravilo ni možno? Kako je predvideno spravilo v varovalnih gozdovih s posekom, če je načrtovano? Ali narejena analiza spravila glede na spravlne razdalje?

V GGE ni več neodprtih površin.

Spravilo iz var. gozdov se rešuje konkretno po primerih

Analiza spravila po spravlne razdaljah ni narejena. Pred leti pa je bila v sodelovanju z GIS narejena tehnološka karta za gozdove na platoju Mežakla (diplomska naloga R. Robek)

Slika 1 Struktura spravila glede na vrsto spravila

Vsi gospodarski gozdovi ležijo v TNP, zato ni površin kjer ne bi bila prisotna vsaj ena od ekoloških ali socialnih funkcij gozdov. V povprečju se funkcije I. in II. stopnje poudarjenosti prekrivajo 3,3-krat. Povzetek pokrivanja ekoloških in socialnih funkcij za vse gozdove in po gospodarskih razredih je predstavljen v preglednici na str. 11. V gospodarskih gozdovih je 72 % površin z varovalno funkcijo II. stopnje, 40 % z biotopsko, 17 % z rekreacijsko, po 11 % pa hidrološka, estetska ter varovanje naravne in kulturne dediščine.

Katere so najpogostejše omejitve pri gospodarjenju z gozdovi zaradi funkcij gozdov I. stopnje? Ali imajo omejitve ekonomske posledice na gospodarjenje z gozdovi? Kako funkcije gozdov vplivajo na podrobno načrtovanje?

Najpogostejše omejitve so živalski svet (petelin, jelenov ruk), tako da se v času parjenja ne opravlja proizvodnja.

Funkcije so vrisane na gospodarski karti. Funkcije so vrisali v karte revirni gozdarji.

Funkcije gozdov ne vplivajo neposredno na samo podrobno načrtovanje, so že sestavni del poznavanja terena s strani revirnega gozdarja.

Funkcije vplivajo tudi na gospodarjenje (primer odvoz vej na Pokljuki, zaradi estetske funkcije)

STANJE GOZDOV

Gozdovi v GGE Mežakla pokrivajo 4249 ha. Gospodarskih gozdov je 2260 ha in varovalnih 1989 ha (str 14). V zasebni lasti 665 ha gozdov (16 %), od tega ima fizična oseba 226 ha in Ljubljanska nadškofija 438 ha. Lastnika imata v lasti 367 ha gospodarskih gozdov in 298 ha varovalnih.

Ali je ta lastninska struktura iz časa nastanka načrta enaka tudi l. 2002? Kakšne so spremembe?

Lastninska struktura je enaka, v prihodnje pa bo vključena tudi drobna posest zasebnih gozdov GGE Bled.

Sprememb ni.

V državni lasti je 1893 ha gospodarskih (večnamenskih) gozdov in 1691 ha varovalnih gozdov (skupaj 3584 ha oz. 84 %).

Gospodarske gozdove poraščajo štiri glavne gozdne združbe, od skupaj dvanajst združb. Gozdne združbe so osnova za oblikovanje (7 & 2) gospodarskih razredov.

Poškodovanost drevja je precej večja pri iglavcih (64 %) kot pri listavcih (29 %). Štiri petine gospodarskih gozdov pokrivajo ohranjeni gozdovi, ostali so spremenjeni, kjer na bukovih rastiščih prevladuje smreka. V mladovju je največ poškodb zaradi divjadi, v ostalih razvojnih stopnjah prevladujejo poškodbe zaradi snegolomov (predvsem mlajši in starejši drogovnjaki). V debeljakih in pomlajencih je precej poškodb tudi zaradi škodljivcev.

Komentar poškodovanosti glede na to, da 60 % realizacije poseka v preteklem načrtovalskem obdobju predstavljajo slučajni pripadki? Ali je struktura podobna tudi po letu 1995 do leta 2002.

Od leta 1995 se je delež slučajnih pripadkov zmanjšal in bo nižji od polovice (do okt. 2002).

Modelno stanje sestojev je precej uravnoteženo s stanjem leta 1994 v naslednjih razvojnih stopnjah: mladovje, ml. drogovnjaki in malopovršinsko raznodobni sestoji. Prevelik je delež st. drogovnjakov in premalo je debeljakov in pomlajencev glede na model.

Kakšni so vaši komentarji glede na ugotovitve iz načrta? Ali se te generalne ugotovitve lahko odrazijo v podrobnih gojitvenih načrtih (glede na visok delež sluč. pripadkov)?

Dolgoročna usmeritev modela je ustrezna. Načrti na Bledu se še vedno delajo po starem principu – centralno – večino delajo opravijo gozdarji iz OE.

Pri samih gojitvenih načrtih se ne upošteva visok delež slučajnih pripadkov, sicer pa je

konkretno goj. načrtovanje potrebno izdelati po zelo podrobnem pregledu stanja na terenu.

Sestojna zasnova je bogata na 19 % površine, dobra pa na 76 %. Pomanjkljiva in slaba sestojna zasnova (5 %) je predvsem v pomlajencih in mladovju.

Negovanost sestojev je dobra na 24% površine, slabo negovanih je 67 %, nenegovanih pa 9 % gospodarskih gozdov.

Komentar (če je)?

Ni.

Lesna zaloga v gospodarskih gozdovih znaša 328 m³/ha (262 m³/ha iglavcev in 66 m³/ha listavcev). Med drevesnimi vrstami (po količini) prevladuje smreka s 73 %, sledi bukev z 19 %, macesen 4 %, jelka z 2 %, in javor z 1 %. Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 1 %. Povprečno mersko drevo pri iglavcih meri 0,62 m³, pri listavcih pa le 0,3 m³. Lesna zaloga po razširjenih debelinskih razredih (RDR) je naslednja:

	Volumen	Število drev.	Prirastek
I.	RDR – 33 %	82 %	57 %
II.	RDR – 41 %	15 %	31 %
III.	RDR – 26 %	5 %	12 %

Prirastek pri iglavcih je 5,86 m³/ha, pri listavcih 1,47 m³/ha in skupaj 7,33 m³/ha, kar je 95 % proizvodne sposobnosti rastišč (7,71 m³/ha). Str. 23 »Izkoristek proizvodne sposobnosti je sicer visok, vendar na račun spremenjenosti in zato večje nestabilnosti sestojev in zakisavanja tal«.

Komentarji glede zgornjih števil in ugotovitev iz načrta?

Številke so ustrezne.

Ali je SKZG vsebinsko že kdaj pregledal načrt in odprl razpravo v zvezi s kakšno temo (npr. poškodovanost mladovij – divjad, stabilnost sestojev in snegolomi v drogovnjakih,...)?

Doslej sodelovanja SKZG pri vsebinah načrtov ni bilo, vsi pa se strinjajo da bi bilo nujno potrebno.

Sklad kot upravljalec načrtov ne pregleduje, aktivno vlogo bi moral odigrati že pri nastanku načrta.

Sodelovanje in vpliv lastnika pri oblikovanju načrta bi moral biti večji.

Ali populacija divjadi omogoča naravno obnovo gozdov? Kakšne so rešitve? Ali je bila narejena dolgoročna ocena gospodarske škode zaradi objedanja? Kako je s škodami v mladovju (vrsta poškodovanj, vrsta divjadi, razlogi)?

Populacija divjadi moti obnovo gozdov. Jelenjadi je verjetno še vseeno preveč. Jelka se naravno praktično ne pomlaja, medtem ko smreka še uspeva. Jelenjadi je bilo na Mežakli še pred tridesetimi leti nekaj kosov, danes pa jo je več deset.

Vloga revirnih gozdarjev in krajevne enote pri načrtovanju populacije divjadi je povsem nebitvena. Rešitve v zvezi s populacijo so znane, vprašanje je ali načrtovanje višine populacije usklajeno z dejanskimi prehranskimi možnostmi v teh gozdovih.

Jelke je pri vzniku precej, ko pa preraste 20 cm je vsa objedena. Dolgoročne ocene škode ni bilo. Narejena je bila ocena škode zaradi paše na Pokljuki. Park je neavtohtono populacijo muflonov močno zmanjšal, predviden pa je bil celo totalni odstrel, a so nekaj kosov pustili.

V enoti Mežakla je paša govedi zelo dobro urejena, paša ovac pa ne. Na Pokljuki (ki ni v

enoti Mežakla) je zelo velik problem paša v skladovih gozdovih, čeprav je prepoved stara že deset let.

PRETEKLO OBDOBJE GOSPODARJENJA

Nekaj zgodovine

Gozdove današnje GGE Mežakla je leta 1004 nemški kralj Henrik II. podaril Briksenški škofiji. Gozdovi so osem stoletij pripadali blejskemu gospostvu in v posesti te škofije do francoske zasedbe leta 1803, ko so bili v celoti podržavljeni. Po odredbi iz l. 1838 so bili gozdovi v celoti vrnjeni škofiji, a že čez 20 let jih je kupil fužinar Viktor Ruard, ki pa jih je 1871 prodal Kranjski industrijski družbi (KID). V tem obdobju so bili gozdovi obremenjeni s servituti rudarjenja, drvarjenja in paše. Nadzor v gozdovih je bil slab. Fužinarji so imeli pravico v gozdovih rudariti in pripravljati oglje (brez odškodnin lastnikom). Prvi načrt za gozdove iz leta 1986 navaja nekatere žalostne opise stanja gozdov, ki da so bili v katastrofalnem stanju, izkoriščalo se je le najboljša drevesa in iskalo sortimente za sodarje, krovce in drevesa za smolarjenje. Pastirji so zaradi širjenja paše požigali gozdove. Poleg teh so gozdove izrabljali še za drva, gradbeni les, pašo in steljo. Izkoriščanje posekanih dreves je bilo neracionalno. Po prevzemu gozdov s strani Ruardov je bilo za gospodarjenje boljše poskrbljeno, prvi načrt za gospodarjenje pa po naročilu KID izdelan za obdobje 1886 – 1997. Do leta 1838 so sekali stihijsko po celi površini, kasneje pa prešli na sečnjo »zrelih« sestojev nad določeno debelino dreves. Etat je znašal okoli 8000 m³. Gozdovi so se tudi prostorsko uredili (oddelčne meje) in opravile meritve. Gospodarili so po metodi dobnih razredov in favorizirali smreko, tako da se je delež iglavcev povečal na 90 %.

V zadnjih 25 letih je bil gozd v cerkveni lasti manj kot 25 let (op. M. Kapus).

GOSPODARJENJE V OBDOBJU 1985 – 1994

RAZVOJ GOZDOV

Razlika v lesni zalogi med letoma 1985 – (314 m³/ha) in 1995 (328 m³/ha) ni velika in je realna: pri iglavcih je narasla 2 %, pri listavcih je večja za 14 %.

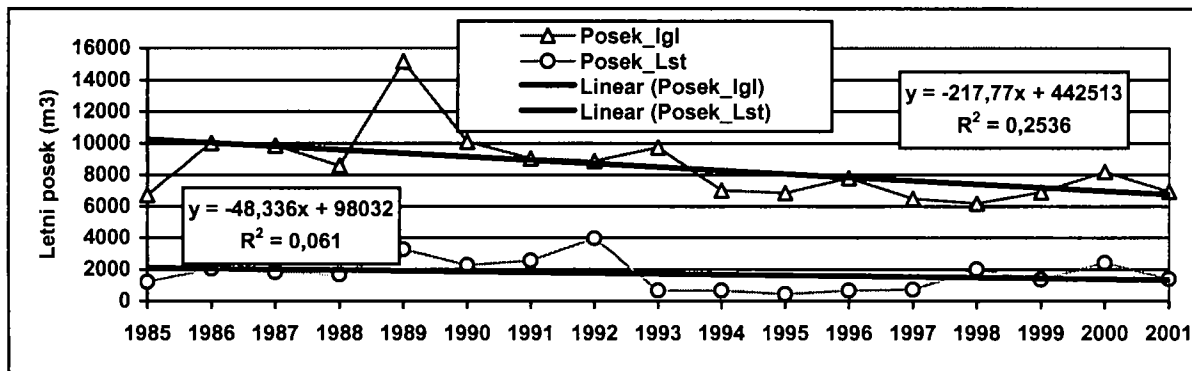
Pojasnilo k lesnim zalogam:

Ni.

V strukturi lesne zaloge se je po letu 1975 pri iglavcih povečal delež v I. in III. RDR. Povprečno drevo se je od leta 1985 z 0,7 m³ zmanjšalo na 0,62 m³. Pri listavcih se krepil predvsem II. in III. RDR, in tudi povprečno drevo je »pridobilo« 0,3 m³.

Analiza prirastka kaže, da po letu 1975 nazaduje prirastek iglavcev glede na delež lesne zaloge, narasel pa je absolutni prirastek. Pri listavcih j trend pozitiven v obeh primerih.

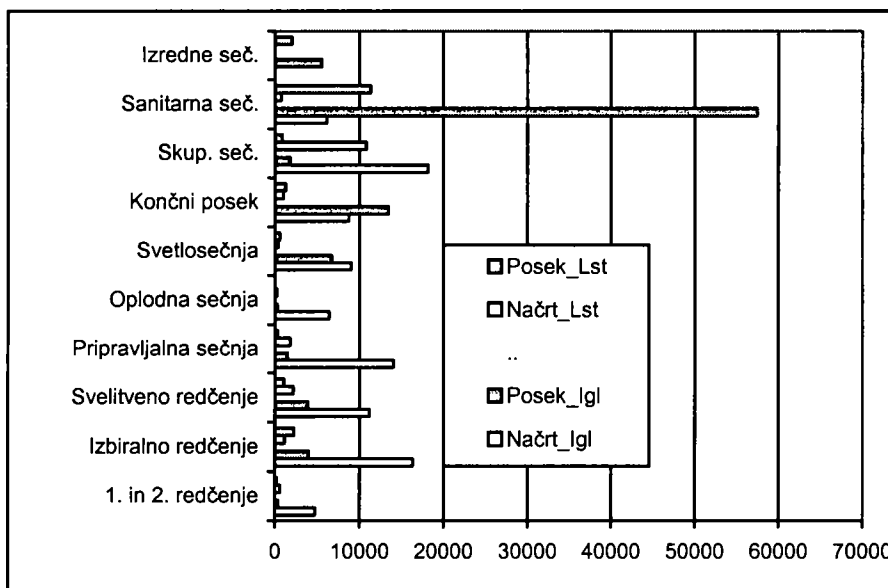
Realizacija poseka v enoti je bila za en odstotek presežena glede na etat. V strukturi poseka so bila izrazita neskladja, saj je bilo namesto 6 % slučajnih pripadkov in izrednih sečenj teh kar 66 %. Skupni posek v 10 letih je bil 115.000 m³, načrt pa 113.700 m³:

Slika 2 Posek (bruto) v GGE Mežakla v obdobju 1985 – 1994

Komentar grafikona dinamika letnih posekov v desetletju. Ali je mogoče na hitro dopolniti podatke za leta od 1995 naprej – vnos v grafikono?

Leta 1989 je bil snegolom in deloma tudi vetrolom v obsegu 1,5 kratnega letnega etata. Podatke za posek po letu 1995 bodo poslali po pošti – Miro Kapus za sliko 2 (realizirano 26.11.2002).

Slika 3 Primerjava načrta in realizacije etata po vrstah sečnje (1985 – 1994) v m³

V skupni strukturi poseka je bilo 30 % snegolomov in 21 % sušic. Končnih posekov je bilo polovico več od načrtovanih, zaostala pa so redčenja.

Komentar (glej str. 79 in sliko 3). Ali je bil razlog za precej več končnih posekov tudi izpad dohodka zaradi ujm in kalamitet? Kje so vzroki za nizko načrtovane sanitarne sečnje (6 %)?

Končni poseki so bili lahko tudi rezultat zaokroževanja območij glede na razmere po naravnih ujmah. Osnovanje zaokroženih površin pomlajevanja.

Verjetno je bilo v prejšnjem obdobju tega manj, je pa to stvar odločitve načrtovalca.

Na OE Bled imajo poseben šifrant vrste sečenj, ki je podrobnejši kot republiški.

Terminologija je preostanek zastornega gospodarjenja na tem območju. Še pred 30 leti se je bukev zatirala. Na območju je precej izrazito zasmrečenih sestojev, se pa stanje bistveno popravlja v korist listavcev.

Bistvena prednost velikih lastnikov je, da gospodarijo na vseh površinah in zagotavljajo

celostno ekonomičnost, in gospodarjenje z gozdovi na vseh površinah.

Največja pomanjkljivost načrta za obdobje 1985 – 1994 je bila v šibkem usklajevanju tehnologij in gojitvenega koncepta (str. 83). Premalo je poudarjena problematika tehnološkega modela, še posebej za tretjino površine z žičnim spravilom.

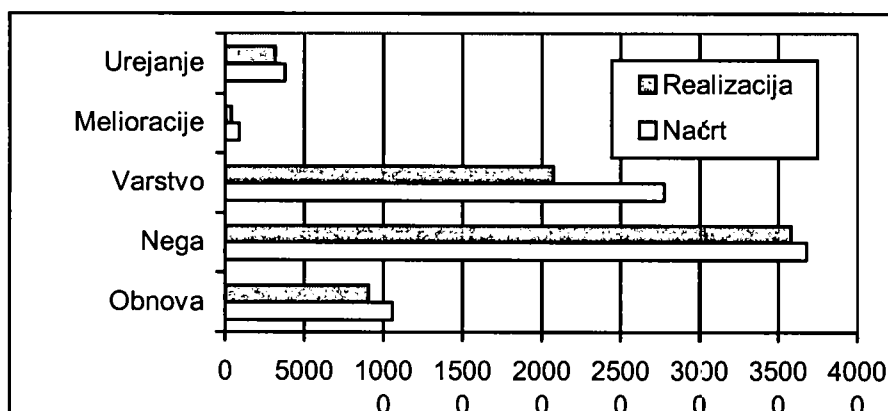
Komentar ugotovitve za nazaj. Kakšno je stanje v tem ureditvenem obdobju, še posebej pri žičnem spravilu?

Problem je stalno prisoten, saj zahteve po čimveč kubikih na liniji zaradi zagotavljanja ekonomičnosti niso vedno usklajene z gojitvenimi usmeritvami .

Praktično to izgleda tako, da je potrebno pri načrtovanju delati kompromise med ekonomskim vidikom in gojitvenim učinkom.

Gojenje in varstvo

Načrt gojitvenih del je bil pripravljen pod močnim vplivom razmer po obsežnem vetrolomu leta 1984. V obdobju 1985 – 1994 je bilo načrtovano skupaj 75.576 ur in realiziranih 69.168 (92 %).

Slika 4 Načrt in realizacija gojitvenih in varstvenih del (v urah)

Komentar:

Ni.

Pri analizi preteklega gospodarjenja sledi obsežno poglavje o presoji kvalitativnih kazalcev razvoja gozdov v enoti (3.3.3 – str. 87 do 95). Glavne ugotovitve: pomladitveni potencial je visok, naravno pomlajevanje na Mežakli je ugodno, pomanjkljive so zasnove v pomlajencih, negovanost sestojev ni najbolj ugodna. Zimske sečnje so v mnogočem oslabile stabilnost sestojev.

Komentar:

Zimske sečnje so tiste, kjer se je sekalo v večjih koncentracijah, posek debeline na manjšem prostoru. Tehnologija spravila je bila s Timberjackom. Takih intenzivnih zimskih sečenj danes ni več.

Posledica intenzivnega gospodarjenja v preteklosti je, da so sestoji v enoti Mežakle danes sorazmerno mladi.

Tehnologija in gradnja prometnic v obdobju 1985 – 1994

Značilna je bila velika intenzivnost vlaganj v tehnologijo, tehnična sredstva in prometnice. Od predvidenega načrta 13,1 km cest, je bilo zgrajenih 11,1 km (85 %). Opravljene so bile številne rekonstrukcije, med drugi strma cesta v Streseno dolino, ki je »najbolje urejena strma cesta v območju« (str. 96). Zgrajeno je bilo 13 km vlak za goseničarje in 27 km za zgibnike.

Žičnično pravilo (str. 97 in 98) – prepis iz načrta

V enoti je okoli tretjine etata na žičnem pravilu. Na takih terenih cestno omrežje še ne omogoča zadovoljivih pravilnih možnosti. Nujno potrebne so primerne žično pravilne naprave za pravilo navzgor, navzdol in po ravnem. Pomembna je urejenost stojišč za stroje, rampe (širina ceste, sidrna, rampalna drevesa, itd.). Skratka neke vrste »žično pravilna infrastruktura«

Z integralnim žičnospravnim načrtovanjem smo, ob zagotavljanju ostalih pogojev za normalno gospodarjenje z gozdovi, uspešno sanirali površine prizadete po najrazličnejših ujmah in realizirali zelo visok etat v minuli periodi. (op. MM. Posekano je bilo 115.038 m³ oz 5,1 m³/ha letno v večnamenskih - gospodarskih gozdovih).

Glavni namen in cilji priprave dela so:

- Racionalno delo z optimalnimi učinki pri izvajanju.
- Sistematična, celovita odprtost težkega terena z žičnimi linijami.
- Trajnost odprtja površine glede na razvojno fazo sestojev.
- Čim racionalnejše trasiranje žične linije, cilj enkrat samkrat po trasi linije. Za najzahtevnejši del porabimo relativno malo časa.

Za dosego take priprave dela je potreben poseben, sistematičen postopek na terenu in v kabinetu.

Na študentskih vajah smo večkrat prikazali vaš postopek načrtovanja pri tem delu. Ali imate napisana kakšna navodila za pripravo dela? Ali jih lahko skopiramo in uporabimo pri študiji, seveda ob upoštevanju avtorstva, za pripravo navodil v prihodnje?

Postopek je na posterju, ni pa posebnih navodil na A4. Delo z žičnico je za nekaj let zamrlo. Syncrof. Se je nabavil šele pred 4 leti, zato je bil nekaj let (1995 – 2000) precejšen zastoj pri uporabi žičnega pravila.

Navodila bomo uporabili iz arhiva študentskih vaj. (v arhivu so poročila za leta 1993, 1994 in 1995.

S potrebnim instrumentarijem se izvede trasiranje žičnih linij, se izvršijo oznake na terenu, izdelava projekt in dajo navodila odkazovalcu in žičničarju.

Gre za prepletenost in povezanost načrtovalskega in izvajalskega kompleksa priprave dela, saj se izbira dreves (načrtovalec) izvede na koncu, po že izvršenem definitivnem trasiranju (izvajalcev) – univerzalen pristop.

Opisana priprava dela na težkih terenih za večbobske vitle sodi že od leta 1989 k rednemu terenskemu izobraževanju študentov gozdarstva pri predmetu Organizacija dela v gozdni proizvodnji.

Ali je ta praksa ustaljena? Ali se študentje še izobražujejo?

Revirni gozdar izbere objekt, pripravi skico žičnih linij (azimuti, dolžine) določi meje delovnega polja in na osnovi tega potem pripravi gojitveni pristop. Izvajalci postavijo traso linije in jo označijo z rumenimi trakovi (rdeče so za vlake) – Janez Petkoš. Po končanem delu se izvede odkazilo.

Študentje še hodijo na terenske vaje.

Zavod dela pripravo na osnovi navodil "Priprava tehnoloških podatkov za delovišča", ki jih je pripravil Janez Slavec iz CE ZGS.

V načrtu piše: "V minulem obdobju smo izvajali spravilo z VBV navzgor tako na razdaljah do 200 m, do 400 m in do 600 m. Za večbobenske vitle je bilo vsega skupaj strasiranih in zvoženih 156 linij. Težišče dela so bili Stresena dolina, Za vrhom, Konavčev žleb v Radovni in Jerebikovec na Mežakli...

Nismo pa bili tehnično usposobljeni za spravilo z VBV navzdol na razdalji do 200m. Takega spravila je v enoti kar nekaj. Prav tako smo spravljali z žičnim žerjavom navzgor (Jerebikovec, linije 850 do 1000 m in navzdol (odd. 1:1 d - Konavčev žleb na razdalji 310 do 430 m). Vsega skupaj je bilo 6 linij klasičnih žičnih žerjavov".

Dodatni komentarji?

Miro Kapus – ali ima podatek koliko m³ se je spravilo z žičnicami? Bo pregledal poročila in poslal.

Preverba trajnosti gozdov in njihovih funkcij

Vračanje bukve je spodbudno, izrinjanje jelke pa težko rešljiv problem. Naravno pomlajevanje je dobro in z izjemo jelke neproblematično. Rastiščne karte so se premalo uporabljale za gozdnogojitveno načrtovanje. Izkoristek proizvodne zmogljivosti rastišč je sicer precej visok, vendar zaradi strukturnih nesorazmerij drevesnih vrst (preveč smreke) tudi lažje dosežen kot bi bil v primeru naravne mešanosti – sestave drevesnih vrst.

Obseg in pogostnost motenj je nesprejemljivo visoka.

Dosedanji gojitveni obrat je premalo upošteval značaj in dolgoživost drevesnih vrst, zato so bile pomladitvene dobe prekratke. Proizvodnja debelih in kvalitetnih osebkov je bila v preteklosti na Mežakli znana.

Komentar?

Posek debelih sortimentov je bil v polpretekli zgodovini verjetno previsok.

Str 101. Ostaja pa tretjina enote z žičnim pravilom, ki ni skladno z gojitvenim in ekonomskim modelom in predstavlja oviro za sodoben drobnopovršinski in racionalen sonaraven model gospodarjenja. Vsekakor je enota z že vloženo infrastrukturo primerna za dograditev manjkajočih pogojev za uvajanje sonaravnega modela... Umik v neko ekstenzivno in komercialno gospodarjenje bi bilo strokovno nesprejemljivo že zaradi dosedanjih naporov in vlaganj v gozdove enote.

Komentar:

Ni bilo.

NAČRT GOSPODARJENJA V OBDOBJU 1995 – 2004: CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogospodarski cilji pomenijo usklajeno predstavitev potreb družbe in lastnikov z gozdnogospodarskimi možnostmi.

Kako so bile analizirane potrebe družbe in lastnikov in kakšne so?

Te potrebe so zgolj ocena, verjetno pa manj kakšna posebna analiza.

»Pomembno dejstvo, ki ga mora načrtovanje prometnic in tehnologija proizvodnje upoštevati, je drobljenje objektov dela, saj večjih koncentracij sečenj ne bo več«. (str. 107 in 108) .

Kako se ta usmeritev načrta udejanja v praksi?

Koncentracije sečenj se zmanjšuje. V enoti je pripravljeno 60% etata. V revirju Mežakla je to 30 objektov z okvirno 2500 m³. V Revirju Radovna je za leto 2003 načrtovanih 15 delovišč in okoli 1500 m³. Letni posek v DG za enoto je v 5900 igl in 1200 lst v povprečju. Povprečna velikost delovišča je nekoliko pod 100 m³/delovišče. V redčenjih je koncentracija še precej nižja (50 m³), sečnje (svetlosečnja, robna sečnja, končni poseki in svetlitveno redčenje, oplodne sečnje) pa so tudi po 300 m³ in več. Površine delovišč se splanimetrirajo. Vsako delovno polje se naredi posebej.

»Očitno je da sedanje stanje sestojev narekuje zelo fleksibilen pristop, obenem pa mora obračunati z nevarnimi sistemskimi zablodami v preteklosti, ki so neposredno povzročile pretežni del motenj v gozdovih«. (str. 113)

Komentar in primerjave z motnjami v zadnjih letih v srednji Evropi? Kaj je za vas kot izvajaca načrta »sistemska zabloda«. Če jo znaš definirati, se ji lahko izogneš v prihodnosti, sicer..?

Subjektivna ocena avtorja teksta v tem delu načrta, ki jo je težko uporabiti v sedanjih razmerah, kjub temu, da je načrt datiran z l. 1999. Verjetno je bilo mišljeno polpreteklo preveč intenzivno poseganje v najboljše in najdebelejše sestoje na Mežakli, ki so jih izvajali v času zimskih sečenj.

Ponujajo se nam sodobni sistemi gospodarjenja: Izboljšano skupinsko postopno gospodarjenje, skupinsko in posamično prebiranje, sproščena tehnika gojenja, premenilna redčenja. ... Iz sedanjega stanja sestojev in na teh rastiščih bo največji korak opustitev velikopovršinskega obratovanja, ki mu mora biti nepreklicno konec. Eno najpomembnejših orožij za povečanje stojnosti je stopničasta zgradba.

Komentar:

V smislu zagotavljanja stojnosti to velja.

V Skladovih gozdovih je predvidena sečnja (str. 47, priloge/ tabela 15) 69.000 m³ lesa (58.800 m³ iglavcev in 10.200 listavcev). Skupni etat v enoti je 83.000 m³ kar je glede na pretekli etat (113.700 m³) le 73 %, oz zmanjšanje za več kot četrtino. V skladovih gozdovih je načrtovani etat v višini 8 % lesne zaloge in 41 % prirastka. (str 49 priloga/tabela 16).

Ali so nizke intenzitete poseganj v gozdove upravičene in zakaj?

Tako nizke intenzitete je bilo potrebno načrtovati. Razlog je verjetno tudi v tarifah, kjer se je neto začel približevati bruto m³. Tarifa je bila prenizka.

EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOSPODARSKE ENOTE

Načrt je bil napisan v letu 1999 in sprejet 23. 12. 1999. Zamude pri izdelavi načrtov so bile na Bledu tradicionalno prisotne.

Preglednica 1 Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gospodarske enote

Op.: MM - Preglednica je bila dopolnjena na sestanku z Andrejem Klinarjem (v skladu za zapisom pod preglednico), dne 9. 1. 2003 na ZGS OE Bled, kjer smo ugotovili, da se je v izvod načrta, ki je arhiviran na MKGP prikradel tiskarski škrat.

	Količina v 10 letih	SIT / m ³ SIT/m	Skupaj SIT
Količina poseka (m ³)	71.730	6.559	470.481.000
PRIHODKI			470.481.000
Strošek sečnje (m ³) igl	60.390	2.370	143.095.000
Strošek sečnje (m ³) lst	11.340	2.145	24.324.300
Strošek spravila traktorji (m ³)	53.800	1.566	84.272.000
Strošek žičnica (m ³)	17.930	2.520	45.183.000
Strošek gojenja in varstva (ur)			87.633.000
Strošek vdrževanja g. cest (m)			32.171.000
Strošek gradnje vlak (m)	28.600	1.500	42.900.000
Strošek gradnje cest (m)	900	11.750	10.575.000
STROŠKI		6.554	457.153.300
Razlika: prihodek-stroški		5	327.700

Presoja ekonomike gospodarjenja v enoti na str. 146 in 147 mi ni razumljiva ali jo lahko skupaj izpolnimo v naši preglednici? Komentar poti do cilja, kaj je bilo pri načrtu nejasno:

Cest še niso gradili, pri vlakih se dinamika dela dosega v zadnjih letih.

Napaka v končnem finančnem prikazu na strani 147 v prihodkih je nerazumljiva, kot tudi komentar na koncu strani 147. Vprašaj Anderja Klinarja za pojasnilo poglavja 5. (dogovorjen je obisk pri Klinarju na Bledu)

Dopolnjeno po sestanku z Andrejem Klinarjem, dne 9. 1. 2003:

Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi GE Mežakla je na osnovi preglednice 1 komajda pozitivna. V kolikor bi upoštevali načrtovano izgradnjo cest (Načrt GGE, str. 126-127; poglavje 4.8 - Smernice za pridobivanje lesa), ki predvideva gradnjo 3,6 km gozdnih cest in ne le 0,9 km, potem bi bila ekonomska presoja negativna. Stroški za gradnjo cest narastejo na 42,3 milj. SIT. Razlika med stroški in prihodki bi bila -31,4 milj. SIT oz. -438 SIT/m³ (438 SIT = 6,7 %).

A. Klinar je tudi poudaril, da je za današnje razmere strošek žičnega spravila verjetno precej podcenjen, kar dodatno postavlja pod vprašaj donosnost v GGE

Ali lahko SKZG rekonstruira dejanske stroške, ki so nastali v DG v GGE Mežakla po letih in skupaj za 10-letno obdobje? Ali ni vodenje prihodkov in stroškov po GGE ključno za analize gospodarnosti v GGE? Kje so rešitve? Ali so potrebne?

Na SKZG se spremljajo podatki na nivoju območja. Za tvorno sodelovanje in argumentirano vplivanje na pripravo novega 10-letnega načrta bilo to nujno. Smiselno bi bilo tudi za sodelovanje pri vsebinskih razpravah pri pripravi letnih načrtov.

Kako ste sodelovali pri pripravi zadnjega načrta za GGE Mežakla s SKZG?

Leta 1999 je bil upravitelj Marko Matjašič – vprašaj ga.

B LETNI NAČRT DELA

Letni gozdnogospodarski načrt gospodarskih enot je opredeljen tudi v pravilniku o načrtovanju (čl. 57).

Ali se ta letni načrt izdeluje vsako leto, ne glede na to ali je načrt GGE veljaven ali ne?

Izdelovali so letne načrte do leta 2000, dokler načrt ni bil potrjen. Izdelovali so sečne predloge.

Razlaga D. Matjašič: Tak načrt se izdelava le če gre za spremembe meja enot (GGE) – primer Postojna (19. 11. 2002 letni načrti za nekatere GGE).

Kako poteka priprava letnega načrta dela za DG, predvsem preliminarni letni program sečnje?

Preliminarni program sečnje se pripravi kot 1/10 desetletnega poseka (letos spomladi za posek čez eno leto leti). Letos so poslali program poseka po oddelkih in odsekih. Do 1. 11. Morajo poslati iz KE na OE preliminarij po odd./ods., in ločeno iglavci, listavci, redčenja, vlake, ...

V letnem planu poseka so vpisane bilančne količine.

Kunej: V zadnjih letih poskušajo čimbolj celovito obdelati oddelke. Odvisno je od tega kdaj so oddelki na programu – na začetku načrta okoli 60% etata, proti koncu pa okoli 90 % in nekaj prihrani za slučajne pripadke. Trenutno je ta varianta možna, ker je zadnja leta manj slučajnih pripadkov. Zaradi tega izgubim malo pregleda nad stanjem v revirju, je pa tudi moje delo bolj racionalno. Slučajne pripadke pobiramo le še enkrat letno.

Kunstelj: Je v začetku dela kot revirni gozdar, načrtuje vedno bolj kompleksno in poskuša oddelek obdelati v celoti.

Res je, da sistem precej porušijo ujme, vendar koncept je nujno potrebno vzdrževati.

Upoštevana je letna dinamika dela, letna zimska sečnja, vzdržuje se le ena cesta.

Izvajalcem se je nujno potrebno prilagoditi zaradi letne dinamike dela.

P.S. Vetrolome v sredini novembra 2002 je podrl v GGE Mežaklam3 dreves.

Kdo predlaga oddelke, ki gredo v sečnjo:

Oddelke predlaga izključno revirni gozdar.

Kdo predlaga višino poseka (% od načrtovanega etata v odd/ods):

Višina poseka je že razložena zgoraj. Oddelki se obravnavajo kompleksno, tako, da se čimmanjkrat vrača v sestoj.

Delež je v začetku izvajanja načrtovalnega obdobja okoli 60 %, proti koncu načrta pa okoli 90%.

Kako se na vaš predlog poseka odzove SKZG, kako sodelujete pri pripravi predloga:

Na predlog preliminarija pridejo na sestanek na OE upravitelji iz SKZG, koncesionar in na sestankih se potem pogovorijo le o količinah in viakah. Neposredne komunikacije v zvezi s predlogom poseka na KE ni bilo.

Ali s kom iz SKZG komunicirate v zvezi s tem predlogom, ali ste letos imeli sestanek s predstavniki SKZG v zvezi s preliminarnim predlogom sečenj.

Upravitelj iz SKZG pride na KE enkrat na dve leti.

Ali lahko pogledamo preliminarni pregled sečenj za leto 2002:

Preliminarij je narejen po revirjih za KE in za SKZG po oddelkih. Revir Mežakla ima sečnjo načrtovano v petih odsekih in 2600 m³ razporejene sečnje in 2200 m³ nerazporejene. Revir Radovna ima v petih oddelkih 876 m³ razporejene sečnje in 476 m³ nerazporejene.

Koliko slučajnih pripadkov (prostega etata) planirate v letnem načrtu (odločbe C);

V letnem načrtu planirajo 40 % slučajnih pripadkov (nerazporejeni etat). Za leto 2002 je 3496 m³ razporejenega in 2865 m³ nerazporejenega. Letni preliminarij za leto 2002 je bil narejen 23. Marca leta 2001.

Kaj storite, če je bilo v določenem letu manj slučajnih pripadkov kot jih je v dolgoletnem povprečju. Kako izpolnite 1/10 možnega poseka iz načrta? Ali imate »rezervne« gozdnogojitvene načrte:

Če slučajnih ni toliko se dodatno odpre novo redno delovišče, ki ni v načrtu za prihodnje leto, da se dopolni načrtovani letni etat. Dodatni nerazporejeni etat je izpolnjen z odločbo "A", ki ni predmet načrta za naslednje leto. Z gozdno gojitvenimi načrti je pokrita površina že skoraj v celoti.

C GOZDNOGOJITVENI NAČRTI**Ali lahko dobimo kopijo gozdnogojitvenega načrta za nek oddelek (npr: oddelek 6b)**

Imajo pravilnik, imajo Navodila za izdelavo tehnološkega dela GG načrta iz CE ZGS (zadnji izvod II./2002), Navodila za izvedbo gojitvenih del imajo iz CE in OE, ki se stalno dopolnjujejo. Pregledali smo načrt za 6 b.

Kdaj je bil narejen načrt ?

Načrt je bil narejen leta 1989 za celoten odsek.

Kdaj je bilo opravljeno odkazilo?

Odkazilo je bilo opravljeno l. 2001, in izvedba opravljena junija 2002.

Kdaj je bila izdana odločba?

Odločba je bila vročena 5. 4. 2002 izvajalcu.

Med izvajanjem dela izvajalcev ne kontrolirajo. Na koncu dela pridejo v delovišče (sami), ga pregledajo, prevzem delovišča pa opravijo s podpisom na poročilo izvajalca o delu v preteklem mesecu. Popolne prevzeme delajo na 5 % sečnih enot.

Kdaj je bilo opravljeno delo?

Delo je bilo že opravljeno v juliju. Prevzem delovišča je bil že narejen individualno s

strani revirnega, konec julija. Kontrolo je opravil tudi vodja KE 23. 8. Z zelenim blokcem – navodila iz CE ZGS.

Kako poteka načrtovanje v oddelkih kjer je spravilno sredstvo:

Traktor:

Najprej se pregleda (dopolni) gozdnogojitveni načrt. Oceni se možnost spravila v posameznem odseku. Če ni zadosti vlak se jih strasira in/ali označi možnost gibanja po brezpotju.

Traktor in žičnica:

Kombinacija obeh načinov spravila se praviloma ne uporablja.

Žičnica:

Revirni gozdar da izvajacem azimut in dolžino, potem jo izvajalec strasira, nakar se odkáže.

Kako določite potek linije žične naprave

Na osnovi karte, poznavanja terena in sestojnih razmer.

Ali označite drevesa, ki so nosilci linije:

Drevesa označijo izvajalci z rumenimi trakovi.

TEHNOLOŠKI DEL GOZDNOGOJITVENEGA NAČRTA

Kako določite delež ročnega spravila pri K I/T in K II/Ž:

Ga ni.

Kako določite razdaljo spravila za T, ali upoštevate razdaljo razvlačevanja po cesti:

Razdalje ugotavljajo po terenu v m. Za razdaljo razvlačevanja po cesti dodajajood 0 do 30 m.

Kako določite razdaljo spravila za Ž

Določijo po karti od težišča mase do stojišča stroja.

Kako določite razdaljo spravila za R:

Določijo jih po razdalji na terenu.

Kam se vpisujejo podatki za določitev normativa za prestavljanje naprav:

TL – dolžina linije za VBV: $TL = 0,000089 * LL^2$ (LL je horizontalna dolžina linije od sidra do sidra)

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik.

TC – število vmesnih podpor za VBV tipa Urus $TC = 3,86 * NCE$ (NCE – število vmesnih podpor):

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih

<i>rubrik.</i>
TT – tip polaganja linij : TT odčitamo iz preglednice 5.1 str. 967
<i>Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik.</i>
TN – naklon terena : $TN = 57,89 / NAK - 0,018 * NAK$ (NAK je naklon terena v %)
<i>Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik. Naklon terena se upošteva samo v bonifikacijah.</i>
TD – dodatni prod. čas (posebej v projektu)
Ta čas se ne predvidi.

Popravki osnovnega normativa za prestavljanje:

A – sneg (ni v manualu)
<i>Sneg se vnaprej ne normira.</i>
B – težka prehodnost (do 20 %) – kako določite Na osnovi šifranta, upošteva se tudi sečne ostanke.
<i>Prehodnost je predvsem subjektivna ocena posameznika.</i>
C – Naklon terena (če je pod 20% in nad 80%)
<i>Bonifikacija se določi glede na preglednico 5.4 - odredba</i>

Spravilo lesa

VLA – Vlačenje ugotavljamo kot povprečno razdaljo vlačjenja (v m) do težišča odkazila – po karti:
<i>Od težišča do stolpa</i>
ZBI – Zbiranje : $ZBI = 4,5 * Pi / vsota Lli$ Pi – površina, ki jo odpirajo linije v delovnem polju (v ha) Lli – horizontalna dolžina linij, ki so v delovnem polju
<i>Kunej - razdaljo zbiranja ocenijo levo in desno.</i> <i>Kunstelj - razdaljo zbiranja ocenijo levo in desno</i>

IZDAJA ODLOČBE

Kdaj: Vsako četrletje
Komu se vroči: Original gre skladu, kopija gre koncesionarju.
Ostalo:

POTEK INFORMACIJ (revir->KE->OE->CE->SKZG)

<i>Večina vseh informacij se vnaša neposredno v računalnik, kar predstavlja osnovni komunikacijski kanal pri pretoku informacij.</i> <i>Odločbe se vročajo preko pošte, za slučajne pripadke se odločbo vroča osebno, kar prevzemnik potrdi s podpisom.</i>
--

POVZETEK VODENEGA INTERVJUJA NA KE POKLJUKA

Delo je potekalo od 7 do 15 ure na sedežu KE Pokljuka na Rečici pri Bledu in dodatno na OE Bled 9. 1. 2003 v zvezi z ekonomsko presojo (Andrej Klinar). Vodja KE Pokljuka je dodatno posredoval podatke o poseku za leta 1995 do 2001 (slika 2).

Za razliko od načrta za GGE Jelendol - OE Kranj, kjer je bil nosilec obnove načrta vodja Krajevne enote, je bil nosilec obnove načrta za GGE Mežakla vodja odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje na OE Bled J. Košir. Skupna površina gozdov v GG enoti Mežakla je 4249 ha, vendar skoraj 2000 ha gozdov v enoti je varovalnih, gozdov brez omejitvev gospodarjenja pa je 2090 ha. Za gozdove v mejah Triglavskega narodnega parka (TNP) se na GGO Bled uporablja tudi termin gozdovi s posebnim namenom (vsi gozdovi v GGE Mežakla so znotraj meja TNP). Sečnja v varovalnih gozdovih ni predpisana, le v primeru slučajnih pripadkov na teh površinah se občasno opravi spravilo, vendar ne na več kot 5% površin.

Zaradi lege GGE v TNP so izjemno močno poudarjene tudi različne funkcije gozdov, ki se v povprečju prekrivajo s faktorjem 3,3. Najpogostejše omejitve pri izvajanju del predstavlja biotopska funkcija zaradi nahajališč živali (divji petelin, jelen).

V državni lasti v enoti Mežakla je 1893 ha gospodarskih gozdov in 1691 ha varovalnih. V času, ko je bil opravljen intervju smo ugotavljali, da se je delež slučajnih pripadkov precej zmanjšal, kmalu zatem pa je močan veter ravno na območju OE Bled postavil na glavo velik del letnega načrta sečenj za leto 2003.

Populacija divjadi, po prepričanju terenskih gozdarjev, moti obnovo gozdov. Jelka (v vzniku jo je precej) se praktično ne prebije mimo višine glav jelenjadi, ki se je v zadnjih letih močno naselila tudi na Mežakli, kjer jo je bilo tradicionalno le nekaj kosov, sedaj pa jo štejejo v desetinah. Paša govedi je na Mežakli dobro urejena, zelo slabo pa paša ovac.

Lesna zaloga je od leta 1985 do leta 1995 narasla za $14 \text{ m}^3/\text{ha}$ in znaša $328 \text{ m}^3/\text{ha}$. V preteklem načrtovalskem obdobju je bilo v enoti kar 66% etata realizirano s slučajnimi pripadki (predvsem snegolomi 1989 in vetrolomi).

Načrtovani posek se je iz preteklih $113.700 \text{ m}^3/10$ let (načrt 1985-1994) zmanjšal v obdobju presojanega načrta na 83.000 m^3 (načrt 1995-2004), oziroma za 30.700 m^3 . Ne glede na to, da je v načrtu zelo obsežno pojasnjeno vrsto razlogov za tako drastično zmanjšanje etata, se postavlja vprašanje na osnovi kakšnih strokovnih izhodišč je bil le ta določen takrat (1985-1994), saj je znižanje za več kot četrtnino res zelo veliko.

V preteklosti je bila Mežakla rezervirana predvsem za zimske sečnje, kjer so sekali veliko debelih dreves na zelo koncentriranih deloviščih. Zato je bilo v usmeritvah za presojeni načrt napisano, da večjih koncentracij sečenj ne bo več. Seveda žičnično spravilo zahteva večje koncentracije, sicer je ekonomičnost hitro vprašljiva. Zato vsaj za terene, kjer prevladuje žičnično spravilo, te usmeritve ne upoštevajo dobesedno, saj je količina sečnje v deloviščih tudi 300 m^3 in več. Povprečna velikost delovišča v GGE Mežakla, merjena s količino poseka, je nekaj pod 100 m^3 .

Zaradi "prilagojene" ekonomske presoje v GGE, je izračun v načrtu na pozitivni ničli. Dejansko pa stroški načrtovanih cest in povečani stroški zaradi uvedbe dražjega žičnega

spravila presegajo prihodke, ob predpostavki, da je cena lesa takšna kot v presoji. V primerjavi z načrtom za GGE Jelendol, manjka tudi okvirni izračun stroškov zaradi prispevka za ceste in posredno vrnjenih sredstev (prihodki) preko proračuna občine za vzdrževanje gozdnih cest. Tudi pri GGE Mežakla se SKZG ni vključeval v nastajanje vsebine načrta.

V zadnjih letih poskušajo čimbolj celovito obdelati oddelke. V začetku trajanja načrta enote odkazujejo okoli 60 % etata, proti koncu veljavnosti pa do 90 %. Razlika je namenjena slučajnim pripadkom. Oddelke, ki jih v določenem letu načrtujejo za sečnjo, predlagajo revirni gozdarji v svojih revirjih. Pri teh odločitvah se morda premalo naslanjajo na načrt GGE in veliko bolj predvsem na poznavanje revirja. Ta ugotovitev je pomembna predvsem za prihodnjo organizacijo gozdnogospodarskega načrtovanja, saj izkušnja iz Tržiča kaže, da ima načrt bistveno večjo težo pri izvedbenih načrtih (gozdnogojitveno in sečnospravilno), če so lokalni gozdarji aktivno vključeni v pripravo in pisanje načrta.

Gozdnogojitveni načrti so narejeni na podlagi navodil kot tudi navodil za tehnološki del načrta (vhodi za normative). Potek od načrta v preteklem letu do izvedbe del in prevzema sečišč poteka po lokalno uveljavljeni praksi. Med izvajanjem dela ne kontrolirajo izvajalcev, po končanem delu opravijo pregled delovišč, prevzem pa je formalno opravljen enkrat mesečno, ko se podpišejo na poročilo izvajalcev za pretekli mesec.

Pri načrtovanju linij žičnic posredujejo izvajalcem lokacijo, azimut in dolžino. Po končani strasirani liniji naredijo odkazilo. Tako kot v Tržiču ne zbirajo podatkov o elementih za normative montaž, saj niso predvideni v obrazcu (število podpor, tip polaganja linij...)

Procesi, ki smo jih presojali in pregledali za GGE Mežakla so dokumentirani, velja pa, da so med posameznimi območji, kljub enotni organizaciji, velike razlike, ki so pogojene predvsem s tradicijo in dolgoletno uveljavljeno prakso pri delu.

Gozdarski inštitut Slovenije
ZRO za gozdno tehniko in ekonomiko

Študije s področja žičnega spravila iz gozdov v lasti RS

Presoja vplivov gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja na učinkovitost žičnega spravila.

Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin, KE Idrija,

GGE Idrija I. (II.) (1995-2004),

Datum: 27. 11. 2002

**Prisotni: Emil Miklavčič, inž. gozd., revir Kanomlja, GGE Idrija I., ZGS
Robert Lapanja, inž. gozd., revir Hudo polje, GGE Idrija II., ZGS
Emil Peljhan, univ. dipl. inž. gozd., vodja KE Idrija, ZGS
Tomi Ivanič, univ. dipl. inž. gozd., SKZG in
dr. Mirko Medved, GIS**

A-GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT GOSPODARSKE ENOTE

Viri:

PELHAN, E. in sodel., 1998. Gozdnogospodarski načrt gospodarske enote Idrija I. 1995 – 2004. ZGS - OE Tolmin, 108 str., Tabelarni del načrta - Opisi sestojev po odd./ods., 3 karte.

PELHAN, E., KOZOROG, E., KOVAČ, J., KOREN, I., KOŠIČ, V., 2000.
Gozdnogospodarski načrt gospodarske enote Idrija II – 1998 - 2007. ZGS OE Tolmin.
Splošni opis in funkcije gozdov. 104 str., Tabelarni del načrta – priloge 1, Opisi sestojev po odd./ods.– Priloga 2, 3 karte.

KORDIŠ, F 1986. Idrijski gozdovi skozi stoletja. SGG Tolmin, 112 str.

Odlok o razglasitvi krajinskega parka Zgornja Idrijca. Uradni list RS 11/1993, str 474- 477.
Odlok o dopolnitvi odloka o razglasitvi krajinskega parka Zgornja Idrijca. Uradni list RS 37/1995, str. 2632 – 2633.

MIKLAVČIČ, E. Vpliv okolja na biomaso smnjadi v Idrijskem LGO, Diplomaska naloga, Univerza v Ljubljani, BF , 70 str.

Gospodarska enota leži v JZ delu občine Idrija in obsega planotast svet ter strma pobočja med Idrijco in Kanomljico ter manjše površine pobočij na česnem bregu Zale in vzhodno od Idrije. Meje enote so se z zadnjim načrtom spremenile. Prej samo državnim gozdovom so priključili zasebne gozdove na območju Čekovnika in Vojskega in gozdove mesta Idrija (oddelki 1 do 17 A iz enote Kanomlja). Oddelki 54 – 57 pa so bili priključeni enoti Kanomlja.

Gozdovi so v osmih KO, razdeljeni v 71 oddelkov (do vključno št. 54 so oddelki državnih gozdov, ki jih je skupaj 3241 ha. Povprečna velikost oddelka državnih gozdov je 60 ha. V enoti je 710 ha zasebnih gozdov (145 lastnikov, 515 parcel, 1,38 ha povprečna parcela, 4,90 ha povprečna zasebna poses). Skupaj je v enoti 3951 ha gozdov.

Enota se deli na tri revirje: Nikova, Kanomlja in Pevc.

Ali je GGE Idrija I. prostorsko zaokrožena in kolikšna je gozdnatost v enoti? Ali je enota še vedno razdeljena na tri revirje? Kolikšna je velikost revirjev in letni obseg proizvodnje? Ali je sečnja predvidena tudi v varovalnih gozdovih (v nadaljevanju)? Ali so gozdne ceste izločene iz površin gozdov?

V Idrijo I so bili priključeni gozdove iz GGE Kanomlja, ki je spadala v KE Cerkno. Gozdnatost v GGE je opisana v Kordiš str. 14, ki pa zaradi omenjene spremembe ni več enaka. Gozdov je več kot 95%.

Enota je razdeljena na tri revirje in ima en revir skupen z Idrijo II, tako da so v KE idrija skupaj štiri revirji, ki jih trenutno pokrivajo trije revirni gozdarji. Revirju Nikova so priključeni ZG iz GGE Kanomlja.

Sečnja je predvidena tudi v varovalnih gozdovih. Etat je predpisan. Princip uvrščanja v trajno varovalne gozdove je bil, da v primeru več kot 50% ekstremnih rastišč uvrstimo odsek v trajno varovalne gozdove. Del odseka je lahko v dolinah, kjer se lahko normalno gospodari. V varovalnih gozdovih je načrtovano okoli 25% prirastka. Približno dve ureditveni obdobji že gospodarijo na ta način.

Gozdne ceste niso izločene iz gozdnih površin.

V enoti Idrija II so revirji: Hudo polje, Pevc-Tisovec.

Enota je na območju prehoda Alp v Dinarsko gorstvo. Površinska razgibanost je zelo velika s številnimi grapami. Nahaja se od 300 do 1120 m n.v. Alpsko dinarski prehod poudarja tudi klima, ki je na tem območju eden važnejših dejavnikov okolja. Vpliv atlantskih, sredozemskih in kontinentalnih zračnih tokov se kaže v značilnih obilnih padavinah, ki se preko leta neenakomerno razporejene. V nižinah pade 2000 do 2500 mm v višjih legah pa tudi do 3000 mm padavin letno. Na tem območju je letno med 100 in 150 deževnih dni.

Za to območje so značilni hitri vremenski preobrati, ki imajo neugodne posledice za gozdove, saj so snegolomi in predvsem žledolomi zaradi tega pogosti predvsem pozno jeseni in konec zime. Gospodarske škode so zaradi tega v idrijskih gozdovih precejšnje. Pogoste pa so tudi nevihte ki jih ima Idrija povprečno 39, Vojsko pa 44 letno.

Geološke razmere so zelo pestre zato so se razvile številne oblike gozdnih tal. Pestri geomorfološki dejavniki (relief, nadmorska višina, lega, nagib) in ekološki dejavniki (Klima, vegetacija tla) vplivajo na pojavljanje različnih gozdnih združb, ki imajo dinarsko predalpski značaj in se nahajajo v nižinskem, predgorskem in gorskem vegetacijskem pasu. V območju enote je 11 združb z zastopanostjo 35 ha ali več. Največ, polovico oz. 1992 ha, je Abieti-Fagetum din. Sledi Arunco-Fagetum (14,3%) in Ostryo-Fagetum (11 %).

Gozdovi v enoti sodijo med sorazmerno dobro odprte gozdove (str. 17). Odprtost gozdov je zaradi nekaterih javnih cest v enoti večja kot jo kaže slika odprtosti z gozdnimi cestami, ki jih je v državnih gozdovih 54,3 km (16,9 m/ha), v zasebnih pa še 9 km. Slabo je odprt predel v S predelu Kanomlje kjer bi morali zgraditi novo cesto.

Ostala področja bo potrebno dodatno odpirati s krajšimi odseki cest in dograjevanjem omrežja vlak. Okoli 30 do 35% spravila v enoti je vezano na žično spravilo. Pri redčenjih se vsako leto opravi tudi okoli 1000 m³ iznosa lesa s konji. V prihodnje se bo povečal delež žičnega spravila na krajše razdalje v primerjavi s spravilom na daljših linijah, ki so ob majhnih koncentracijah pogosto neekonomične (str.). **

Gozdovi, v katerih je mogoče traktorsko spravilo in intenzivno gospodarjenje, zavzemajo manj od polovice površine gozdov.

Kako načrtujete odpiranje gozdov v oddlekih 7, 8 in 9 v S delu Kanomlje? Kako je predvideno spravilo v varovalnih gozdovih s posekom, če je načrtovano? Ali narejena analiza spravila glede na pravilne razdalje? Ali so bile narejene kakšne primerjalne analize ekonomičnosti za daljše in krajše linije (trditve **)? Ali velik delež javnih cest v enoti otežuje pridobivanje lesa (zapore, spravilo T/Ž, skladiščenje..)

Dejansko se opravi več konjskega iznosa drv (okoli 2000 iz Idrije I in 2000 iz Idrije II. V tem območju sta stalno 2 skupini iz Bosne (ena 6 konjev, druga 7 konjev).

Načrt Idrije I se izteka. Prihodnje leto bomo pobirali kubike iz oddelkov, ki doslej še niso bili v delu. Pri odpiranju osamljene kmetije na Belobrdju so zgradili cesto iz Kanomeljske smeri, zato so načrt odpiranja prilagodili temu dejstvu in podaljšali cesto v odd. 9. Cesta je bila zgrajena lani in letos. Delal je PUH in sočasno odprl v tem področju manjši peskokop. - v dolžini oddelke so pripeljali v odd 9. Del etata bo zato lahko realiziran. Odd. 10 ostaja zaprt.

Spravilo v varovalnih gozdovih je predvsem žičnično in deloma konjsko.

Analiza pravilnih razdalj za Idrijo ni narejena so pa podatki vneseni v GIS, tako, da so analize možne.

*** To se je dejansko že uresničuje, ker je v uporabi Syncrofalke.*

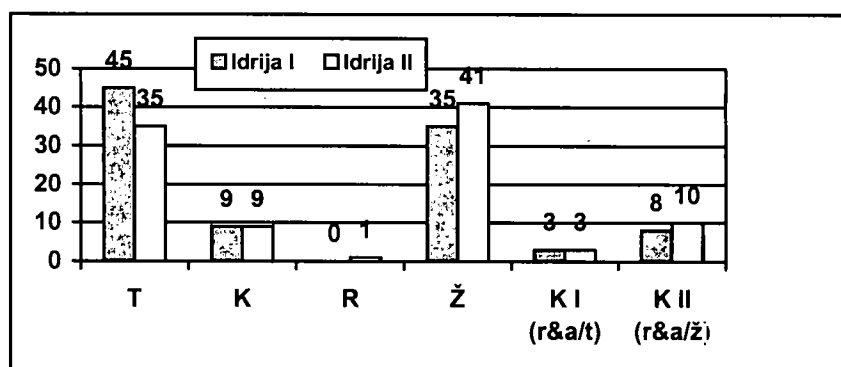
Za linije, ki niso ekonomsko pozitivne bi moral odločitev sprejeti lastnik. Dokler linija ni strasirana, drevje označeno in znana sortimentna struktura, se ne more izdelati izračun (ocena) stroškov in prihodkov. SGG dela obračune stroškov in prihodkov po linijah, ne dobijo pa povratnih informacij.

To je posebej problematično v enoti Idriji I. Občina zahteva finančno odškodnino za rabo teh cest. To je predvsem predmet pogajanj med SGG in občino. Zaradi tega je prisotno precej konfliktov. Cesto se ne more več zapreti- rešitev krajše 10 – 15 min. zapore.

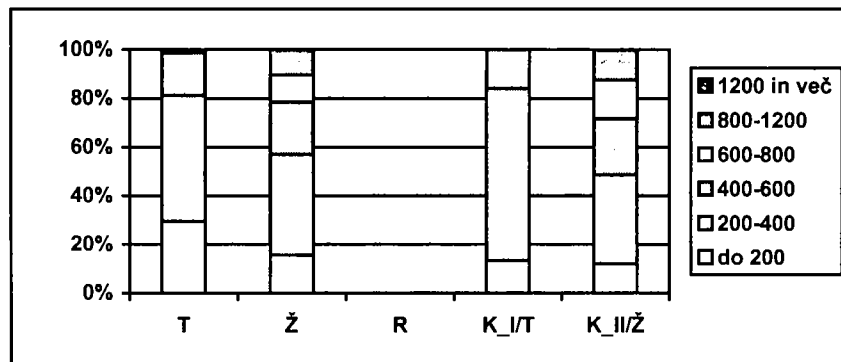
Ali bi lahko narisali grafikon strukture spravila v GE Idrija I. in Idrija II. Za Idrijo I smo strukturo ocenili, za Idrijo II pa povzeli iz načrta na str. 11. Zakaj so med preglednicama 9 in 10 pri Idriji II razlike v površini gozdov in oblikah spravila ?

Ocena je v sliki 1 ustrezna.

Enota Idrija II ima 4128 ha gozdov (- varovalni – rezervati). Poglavje 1.4 je pisal Košič, tako da pojasnilo ni bilo mogoče. Možno pa je vse preračunati iz GIS. V preglednici 10 je izpuščeno konjsko spravilo.

Slika 1 Struktura spravila glede na vrsto spravila

Slika 2 Struktura spravila potencialno najugodnejših načinov spravila glede na pravilno sredstvo in pravilne razdalje (v m) v GGE Idrija II.

Sortimentna sestava v načrtu je povzeta iz plana blagovne proizvodnje SGG Tolmin/OE Idrija. V zadnjih nekaj letih je bilo razmerje iglavci listavci 40 : 60). Pri iglavcih je razmerje hlodovina : celulozni les (67 : 33) pri listavcih pa precej slabše hlodovina : ostalo (40 : 60).

Gozdovi kjer prevladuje varovalna funkcija gozda, so izločeni kot varovalni gozdovi (16,5%), ki se nahajajo večinoma na pobočjih reke Idrijce in njenih pritokov. Ti gozdovi zahtevajo poseben način gospodarjenja z malopovršinskimi posegi (malopovršinska obnova, sanitarne sečnje). Varovalni gozdovi še niso bili razglašeni z občinskim odlokom, potrjeni pa so bili z odločbo MKGP leta 1992 v okviru območnega načrta za GGO Tolmin.

Pojasnilo, komentar? Kako načrtujete posege v varovalne gozdove in kdo jih financira?

Posege načrtujejo v skladu z načrtom, financira jih lastnik.

Gozdovi s I.st. poudarjenosti hidrološke funkcije so v odd: 56 B, 66 D, 57, 60, 53 A (območje vodnih zajetij in potencialnih vodnih virov.

Gozdovi ob Rakah naj bi dobili status gozda s posebnim namenom. Naval v poletnih mesecih na kopališče pri Lajštu je vedno bolj množičen. Primestni gozdovi pridobivanju na pomenu rekreacijske funkcije.

To so izvlečki, ki naj bi jih komentirali. Kako je s trženjem funkcije teh gozdov, oz. odškodninami, če zaradi njih prihaja do omejitev pri gospodarjenju.

Do trženja teh funkcij še ni prišlo. Za kopališče, ki je na sotočju Idrijce in Belce, ima koncesijo nek privatnik.

Stroški gospodarjenja z gozdovi so zaradi odloka o razglasitvi krajinskega parka večji kot če omejitev ne bi bilo. Odnos SKZG – občina ni urejen in SKZG zato ne dobi nobenega nadomestila. V okviru parka so naravni in kulturni spomeniki, ki pa so predvsem na manjših površinah.

Za gozdove, ki so na območju parka se za vsako vlako zaprosi za soglasje ZVN (prej ZVNK). Podlaga za odlok je bil dokument: Krajinski park Zgornja Idrija – podlage za razglasitev. 1992. ZVNKD Nova gorica. V času razglasitve je bil kot lastnik knjižen še SGG Tolmin.

V območju razglasitve naravne dediščine je v Belci problem pridobitev soglasij za gradnjo stojišč za Syncrofalke.

Katere so najpogostejše omejitve pri gospodarjenju z gozdovi zaradi funkcij gozdov I. stopnje? Ali imajo omejitve ekonomske posledice na gospodarjenje z gozdovi? Kako funkcije gozdov vplivajo na podrobno načrtovanje?

Omejitve pri gospodarjenju zaradi funkcij I. stopnje so naslednje: Omejeno je odpiranje oddelkov z vlakami. Poudarjen sonaravni koncept in mnogonamenskost gospodarjenja vpliva morda na manjše koncentracije sečenj v gozdovih. Na ta način poskušajo z manjšo intenziteto povečajo delež jelke. Če gozd prehitro odprejo se pomladijo le bukev in plemeniti listavci.

Biotopska / habitatska funkcija postavlja omejitve pri gospodarjenju.

Omejitve so prisotne tudi v primestnih gozdovih, ki niso v parku, imajo pa izrazito rekreacijsko funkcijo.

Raziskovalna funkcija- objekt prof. Mlinška za katere pa v zadnjih letih ni bilo obiska.

Načrtujejo sestanek zd Diacijem.

Omejitve imajo ekonomske posledice za gospodarjenje z gozdovi, ki morda niso velike, jih je pa težko finančno ovrednotiti.

Pri podrobnem načrtovanju se upoštevajo funkcije in naravna ter kulturna dediščina.

Habitatsko- biotopska upošteva se čas sečnje (divji petelin). Rezervati so izločeni zaradi rastišč divjega petelina in zaradi mraziščnih smrekovih rastišč (odd. 62 – 100 ha in odd 63 – 11 ha). V tem oddelku se ne gospodari več od potrditve zadnjega načrta.

Sklad ni dal v zvezi s tem nobenega mnenja, bile so pripombe iz strani izvajalcev, ki so menili, da ne bi bilo rezervata, vsaj na tistem delu, ki je že odprt.

Preglednica 1 Pregled funkcij po skupinah:

Funkcije (ha)	Ekološke	Socialne	Proizvodne
Brez prekrivanja	2326	760	2955
S prekrivanjem	1691	760	1500

Kaj pomeni z in kaj brez prekrivanja?

Pri Idriji I. ni bila jasna metodologija opredeljevanja funkcij. Zato je bila uporabljena razlaga prof Anka. Primer imamo 3 funkcije na 10 ha – s prekrivanjem je to 10 ha, brez prekrivanja pa 30 ha.

V vrstici s prekrivanjem je vsota celotne GGE, kar pomeni, da je na 1500 ha zgolj proizvodna funkcija.

STANJE GOZDOV

Gozdovi v GGE Idrija I. pokrivajo 3951 ha. Gospodarskih gozdov je ___ ha in varovalnih ___ ha (str 14). V zasebni lasti 710 ha gozdov (18 %), od česar je ___ ha varovalnih.

Kateri so bili razlogi za spreminjanje meja GGE leta 1998? Kako delate v oddelkih, ki so »šli ven« iz območja GGE Idrija I – letni načrti??

Razlogi so bili že pojasnjeni. Nekateri odd. V Idriji I (54-57 so bili priključeni GGE Kanomlja.

Pri "menjavi" odelkov je bilo le eno leto zamika pri ureditvenih načrtih.

V Obdobju 1995 – 1998 so delali po letni dinamiki iz preteklega načrta. Enako velja tudi za Idrijo II, s tem , da se je etat po izdelavi načrta povečal.

Na območju GGE Idrija so lovišča štirih LD, največ (3/4) v LD Idrija. Osnova za upravljanje s srnjadjo je Idrijska kontrolna metoda.

Pojasnilo te metode. Kje je opisana, kakšni so rezultati, kakšni so ukrepi na osnovi rezultatov?

Kontrolna metoda je opisana v Diplomski nalogi: Vpliv okolja na biomaso srnjadi v Idriskem LGO, Emil Miklavčič, 1999, 70 str.

Ta metoda se dela od leta 1984, avtorji KOREN, VONČINA, MIKLAVČIČ.

Ugotavljajo, da prihaja do nihanj številčnosti populacij v okolju. Slika 3 je samo del kontrolne metode. Avtor poglavij o divjadi je I. Koren.

Drugi problem je problem jelenjadi, saj je na tem področju prišlo do izjemnega povečanja številčnosti. Povečujejo se škode na jelki. Jelenjad je problematična v spomladanskih mesecih.

Poleg objedanja prihaja tudi do lupljenja v letvenjakih.

V zadnjih letih se odstrel ne realizira v celoti. Povprečna starost v LD se povečuje, prevladuje gojitveni odstrel, ki zmanjšuje interes "trofejnih" lovcev.

Rešitve so krmljenje in posek jelk v spomladanskem času. Krmljenje plačajo LD, posek jelk pa lahko izvedejo s pomočjo rednega poseka. Premazovanje debel s Cevastopom je izjemno drag ukrep. Premaze so dali v gojitveni načrt. Izvedli so jih izvajalci. Delane so bile cenitve škod. SKZG je dal zahtevek za povračilo škode, LD (Krekovše, Idrija) pa ni plačala.

Divjad, ki je v enoti najbolj prisotna, je srnjad. To se vidi tudi iz odstrela, ki je desetkrat večji kot pri gamsih, medtem ko so jeleni prava redkost. V območju se občasno nahajajo tudi divji prašič, medved in ris.

Na omejitve pri časovni komponenti gospodarjenja ima največji vpliv divji petelin

Smernice za izvajanje gozdnogospodarskih ukrepov za izboljšanje prehrabnih in bivalnih pogojev za prosto živeče živali (str. 37):

»V gozdnih sestojih moramo ohranjati posamezne osebke in skupine starejšega drevja vseh drevesnih vrst in jih puščati živeti dve proizvodni dobi. Posamezna debelejša drevesa moramo puščati v oddelkih do propada. Z izbiro in zaščito moramo v sestojih ohranjati manj pogoste vrste. Ohranjati moramo vse grmovne vrste, votlo in suho drevje, ter živa drevesa z dupli. Ohranjati moramo vsa drevesa z gnezdi premera nad 40 cm. Ščititi moramo gnezda redkih vrst ter kolonijska gnezdišča. Del s planom določenega poseka jelk moramo pustiti na zimo, za prehrano divjadi preko zime. Zniževati moramo intenzivnost in pogostost del v sestojih.«

Komentar na zgornji odstavek (ločeno ZGS, SKZG). Kdo plača vse ukrepe

»ohranjanja«. Kako se odraža zmanjševanje intenzivnosti, ki je v nasprotju s pogostnostjo del v sestojih z načrtovanimi ukrepi – pogostnost poseka v npr. istem oddelku. (Npr. Opravljali smo snemanje žičnega spravila v oddelku 64 A, Idrija II – ali lahko pogledamo gozdnogojitveni načrt in evidenco poseka v zadnjih desetih letih, oz. vsaj od leta 1998).

V praksi ponekod se premalo puščamo takih dreves. To puščamo predvsem v težje dostopnih predelih, kjer so pogoji pridobivanja zelo težki.

Populacija jelenov se je v zadnjih 5 letih zelo povečala. Ravno tako tudi medvedov, ki jih je med 4 in 5.

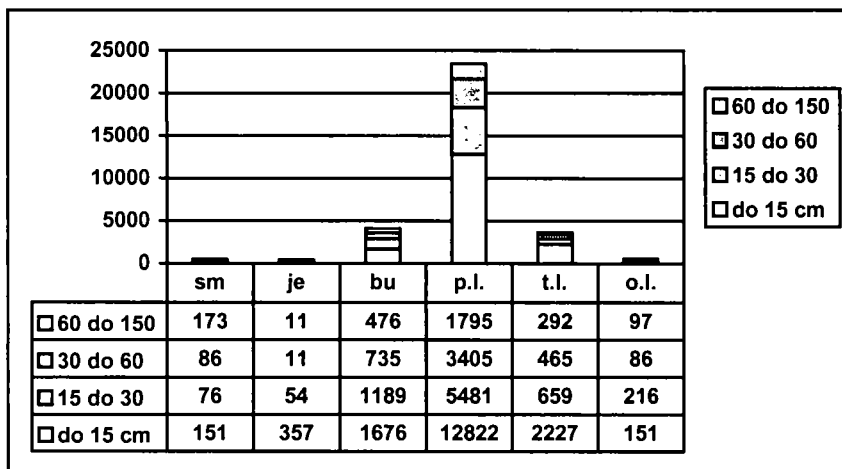
Del v navednicah so pisali soavtorji načrta. Zadnji stavek je v koliziji. Intenzivnost = jakost je odstotek poseka od lesne mase.

Gozdnogospodarski ukrepi (v okolju in povezani z živalskim svetom) so precej obsežni.

Kdo zagotavlja sredstva za te ukrepe?

Sredstva so predvsem breme lastnika - SKZG. V zasebnih gozdovih se ukrepi subvencionirajo iz proračuna.

Prehrambena zmožnost okolja, str 38. (ali je tu opisana Idrijska metoda ??). Pomladitveni potencial, izražen v številu osebkov/ha do višine 150 cm, je v enoti Idrija I. 32.691 os./ha – popis l. 1994. Za primerjavo je v enoti Idrija II. – 89.724 osebkov do 150 cm / ha, kar je po mnenju avtorja "nenormalno visoko".

Slika 3 Struktura pomladitvenega potenciala v združbi Abieti-Fagetum glede na drevesne vrste in višino osebkov

Analiza je zelo zanimiva, vendar kakšni so ukrepi, ki izhajajo iz nje? Ali je bilo ugotovljeno zakaj je tako malo iglavcev v "zgornjem" sloju pomladitvenega potenciala? Ali je kakšen model za normalni pomladitveni potencial?

Najpomembnejši faktor za malo jelke in smreke je prehitra presvetlitev, bukev je zelo agresivna. Malopovršinsko, postopno odpiranje je posledica dolgoročnega cilja doseči večji delež jelke.

Modela za število pomladka ni. Ni vseeno ali je A-F na karbonatih ali na kislih rastiščih.

Bolj kot problem kritične meje objedanja je vprašanje, ali je pomladitveni potencial dovolj visok za obnovo gozdnih sestojev (str 42, IDRIJA I) ?

Kakšen je odgovor na to vprašanje:

Pomladitveni pomladitveni potencial je enormen. Obnova ni ogrožena.

Ali populacija divjadi omogoča naravno obnovo gozdov? Kakšne so rešitve? Ali je bila narejena dolgoročna ocena gospodarske škode zaradi objedanja? Kako je s škodami v mladovju (vrsta poškodovanj, vrsta divjadi, razlogi)?

Objedanje močno vpliva na sestavo drevesnih vrst, ni pa še v stopnji, da bi bilo pomlajevanje onemogočeno.

Škode zaradi divjadi se po opazovanjih gozdarjev povečujejo.

Dolgoročno bo ta problem vedno težje rešljiv. (nizka realizacija odstrela in ugodni pogoji za povečevanje populacij divjadi).

Ali je SKZG vsebinsko že kdaj pregledal načrt in odprl razpravo v zvezi s kakšno temo (npr. poškodovanost mladovij – divjad, stabilnost sestojev in snegolomi, žledolomi,...)?

Pri poškodovanosti gozdov so imeli precej obsežno zadevo – ocena škod in račun LD, v glavnem imajo debate okoli ekonomike planov sečenj in vlaganj v druga redčenja – imeli so posvet.

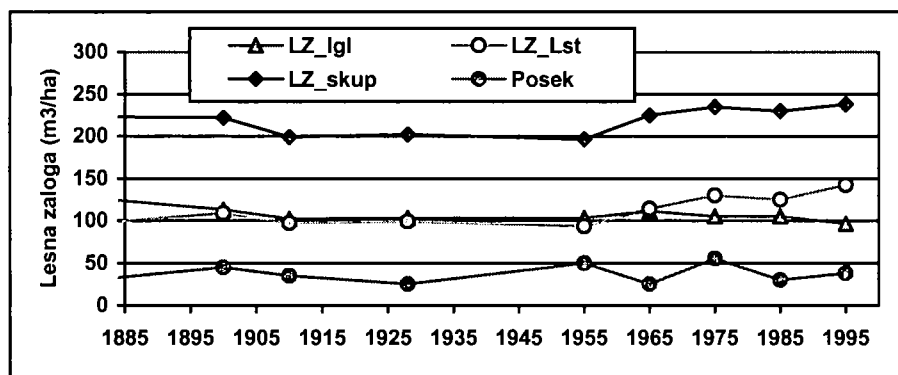
PRETEKLO OBDOBJE GOSPODARJENJA

Nekaj zgodovine

Gozdnogospodarski načrti za to območje so stari več kot stoletje. Tradicija je dolga. Konec 19. Stol. So za gozdove predpisali gospodarjenje z oplodno sečnjo (Femelschlagbetrieb), kjer je dejansko šlo za velikopovršinsko oplodno sečnjo v treh stopnjah: zastorna sečnja (sečnja za nasemenitev), svetlobno sečnjo (dovajanje svetlobe pomladku), in končni posek (posek preostalega drevja). Tak način so dosledno izvajali Avstrijci in po l. 1919 nadaljevali Italijani. Gospodarjenje z velikopovršinsko oplodno sečnjo se je nadaljevalo do šestdesetih let, ko so zaradi pojava velikih škod (žledolomi) prešli na skupinsko postopno gospodarjenje z daljšo pomladitveno dobo.

Ali je možno dobiti osnovne podatke za grafikon 1 v načrtu na str. 46 – Idrija I. Graf je narisano po zelo grobih ocenah stolpcev, dodaj še posek. V stolpcu za leto 1985 se podatki ne ujemajo s podatki iz tabele 32 na naslednji strani, kjer je LZ 210 m³/ha, če upoštevamo samo DG (do l 1965 so podatki o LZ iz Kordiš 1986).

Bodo poslali.

Slika 4 Lesna zaloga v GGE Idrija I. v obdobju 1880 – 1997

V strukturi lesne zaloge je jasno razviden zasuk strukture v korist listavcev, ki kažejo še naprej (pomladek – struktura in objedenost iglavcev) pozitivne trende in je pričakovati še nadaljnje zmanjševanje iglavcev. Lesna zaloga je ob depresiji iz začetka stoletja po letu 1960 počasi naraščala in znašala leta 1995 238 m³/ha v državnih gozdovih. V ZG je bila LZ precej podcenjena in je iz leta 1985 (155 m³/ha) narasla kar na 200 m³/ha leta 1995.

GOSPODARJENJE V OBDOBJU 1985 – 1994

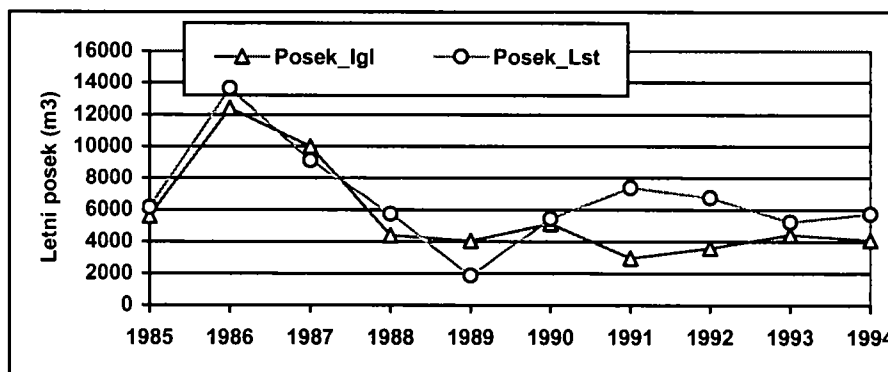
RAZVOJ GOZDOV

V DG se je lesna zaloga povečala iz 210 na 238 m³/ha in znaša skupaj v enoti 0,77 milj. m³. V tem obdobju se je povečal tudi prirastek iz 4,7 na 5,2 m³/ha. V obeh primerih je povečanje dobrih 10 %.

Pojasnilo k lesnim zalogam in prirastku:

Ocenjujejo, da so podatki realni. Pri metodah je problem preverjanja tarif. Predlagali so da se sočasno preverjajo tudi tarife. Predvsem na pobočjih Idrije in Belce so tarife povprečne. Na grebenih so nizke, v jarkih so visoke, mi pa odkazujemo s povprečnimi. V primeru da je posek v spodnjem delu prihaja do podcenjenih količin odkazila.

V grafikonu je prikazan posek v desetletju 1985 – 1994. Realizacija glede na etat je bila pri listavcih dosežena 90 %, pri iglavcih pa 93 %. Iz vidika SKZG manjka ločena analiza poseka po lastništvu, saj ni razvidno koliko od 12.400 m³ ni bilo realiziranih v DG. Povprečni etat igl. v obdobju je bil 6.200 m³ in listavcev 7.500 m³. Presežen je bil le v letih 1986 in 1987, kot posledica žledoloma konec leta 1985. Leta 1988 je bil v enoti tudi vetrolom, ki ni povzročil večje škode.

Slika 5 Posek (bruto) v GGE Idrija I v obdobju 1985 – 1994

Komentar grafikona dinamika letnih posekov v desetletju. Ali je mogoče na hitro dopolniti podatke za leta od 1995 naprej – vnos v grafikon? V načrtu na strani 46. Na koncu piše, da je bil posek izravnal s predpisanim etatom, dejansko pa skoraj enoletni etat ni bil realiziran.

Določen del etata je bil verjetno pogojen z dodatnim odpiranjem gozdov s cestami.

Načrtovani etat je predstavljal 20 % LZ oziroma 90 % prirastka. Realizirano je bilo 18,2 % glede na LZ in 81,6 % prirastka.

Pri listavcih so po letu 1990 prevladovali v strukturi sečenj glavni donosi in redčenja, pri iglavcih pa slučajni donos. V letih 1991-1994 je bilo pri smreki sanitarnih sečenj 40-57-76-44%, pri jelki pa še več: 44-69-89-79% glede na posek posamezne drevesne vrste.

Gojenje in varstvo

Realizacija gojitvenih del je presegla načrtovani obseg za 37% (glede na površino v ha). Predvsem zaradi enkrat več prvih redčenj (načrt 170 ha : realizacija 357 ha), obžetev (načrt 175 ha : realizacija 298 ha), nege mladja in gošče (načrt 441 ha : realizacija 534 ha) in zaščite pred divjadjo (načrt 15 ha : realizacija 43 ha).

Komentar:

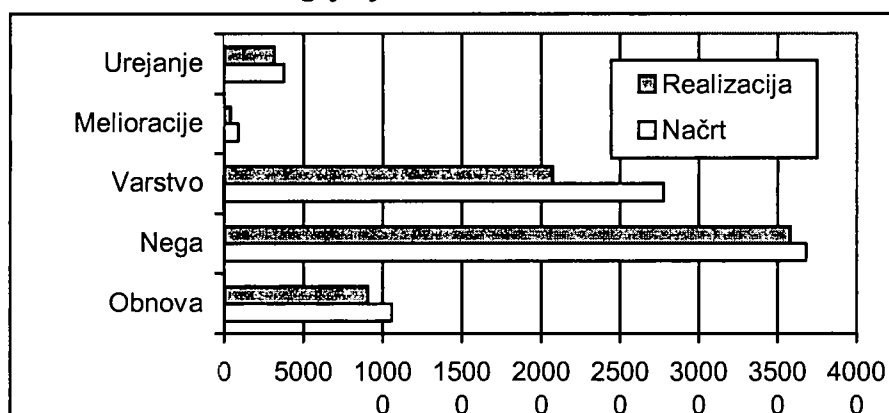
Ti gozdovi so bili zelo poškodovani po žledu. Zato so iz sredstev SIS za gozdarstvo pridobili dodatni denar, posledica česar je bistveno preseganje gojitvenih del.

V zadnjem času je bistveno manj sredstev za gojitvena in varstvena dela, zato se realizira okoli 60 do 70 %.

Gojenje in varstvo

Na Bledu GGE Mežakla smo naleteli na analizo opravljenega dela v urah. Ali je takšna analiza možna tudi enoto Idrija I.

Primer: Poraba časa za gojenje in varstvo v GGE Mežakla 1985 - 1994

Slika xxx Načrt in realizacija gojitvenih in varstvenih del (v urah)

Komentar:

To bi bilo možno dobiti le na osnovi normativnih ur – posredni izračun preko ha.

V analizi preteklega gospodarjenja pogrešam analizo na področju pridobivanja lesa ter gradnje in vzdrževanja gozdnih prometnic. Ali sem jo zgrešil? Če je v načrtu ni, ali lahko v kratkem opišete dogajanja v tem obdobju, oz. navedete razloge zakaj tega dela ni v načrtu?

Bilo je problematično pridobiti podatke, zato jih tudi niso dajali v načrte. Podatkov o vlakih ni, morda je za kakšno cesto. V načrte so dali le predpisane tabele.

NAČRT GOSPODARJENJA V OBDOBJU 1995 – 2004: STANJE, CILJI, IN SMERNICE (str. 50)

V preteklosti se je razvrščanje gozdov po gospodarskih kategorijah in vrstah obratovanja precej spreminjalo. Spreminjal se je delež varovalnih gozdov. Del etata se stalno pridobiva iz varovalnih gozdov. Gozdovi v enoti niso trajno in prostorsko izločeni kot varovalni gozdovi, ampak so kot taki obravnavani samo glede na njihovo vlogo in stopnjo poudarjenosti.

Ali je to smiselno in predvsem gospodarno, saj stroški pridobivanja v ekstremnih pogojih zelo narastejo, kakovost drevja pa je največkrat slabša?

To je specifično od oddelka do oddleka. Gospodarjenje z varovalnimi gozdovi se nadaljujejo

po tradiciji izpred 20 do 30 let. Smiselno predvsem v Arunco Fagetum-ih, ne pa v kakšnih strmih termofilnih legah.

Gozdovi v enoti so razvrščeni po naslednjih družbeno gospodarskih kategorijah (DGK):

DGK	DG (ha)	ZG (ha)	Skupaj (ha)
1. Lesno proizv. brez omejitve	2021	677	*2697
2. Krajinski park	523	32	555
3. Ekstremna rastišča	651	1	652
4. Gozdni rezervat	46		46
Skupaj	3241	710	3951

* zaradi zaokroževanja vsote niso enake seštevku osn. podatkov

Komentar

Ni

V nadaljevanju so gozdovi razvrščeni še glede na vrsto obratovanja (VO):

VO	DG (ha)	ZG (ha)	Skupaj (ha)
1. Skupinsko postopno	2544	708	3253
2. Prilagojeno TV funkciji	651	1	652
3. Prilagojeno posebnemu namenu	46		46
Skupaj	3241	*710	3951

* zaradi zaokroževanja vsote niso enake seštevku osn. podatkov

TV – Trajno Varovalni

Komentar

Po novem pravilniku (1998) je termin samo "varovalni" gozdovi.

V nadaljevanju so gozdovi razdeljeni po gospodarskih razredih – GR (skupaj 11 GR, od tega je GR 6000 Gozdni rezervati in 7000 varovalni gozdovi, ki so skoraj stoo odstotno v državnih gozdovih).

Za gozdove s poudarjeno lesno-proizvodno vlogo je po GR napravljena:

- podrobnejša ocena in analiza stanja
- preverjene možnosti za zagotavljanje trajnosti in izboljšanje negovanosti, kakovosti in zdravstvenega stanja sestojev
- zastavljene so smernice za prihodnje gospodarjenje, upoštevajoč smernice GR območnega načrta
- smernice so navedene za GR in posebej po sektorjih lastništva, kjer se razlikujejo

Komentar: Ali je predmet GGN enote smernica ali načrtovan ukrep?

To je predmet pretekle terminologije. V novem pravilniku se namesto smernic uporablja izraz usmeritve in na nižjem nivoju ukrep.

Primer poglavja za GR 33090 – Jelova bukovja dobrih rastišč, mešana z iglavci, (DG – 1210 ha, ZG – 333 ha, skupaj 1543 ha oz. 47 % lesno-proizvodnih gozdov) str. 66

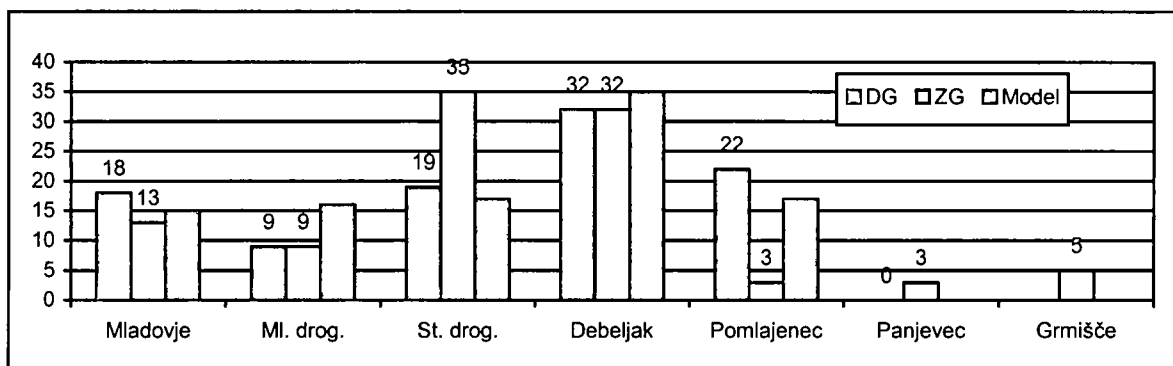
- 1- Razširjenost po oddelkih/odsekih
- 2- Gozdne združbe
- 3- Gozdni sestoji

"Predstavljajo jedro gospodarskih gozdov v enoti, zato je potrebna natančnejša analiza stanja in podrobnejše usmeritve za prihodnje gospodarjenje".

4- Površina, lesna zaloga in tekoči prirastek

Lesna zaloga znaša v DG 285 m³/ha (igl. 184, list. 121). Prirastek znaša 6,1 m³/ha (igl. 3,4, list. 2,7). V zasebnih gozdovih sta LZ 239 m³/ha in prirastek 5,7 m³.

5- Razmerje razvojnih faz, sestojna zasnova, negovanost in sklep

Slika 6 Razmerje razvojnih faz glede na lastništvo

6- Dolgoročni cilj

221 Skupinsko raznodobni, mešani sestoji: bu 35 %, sm 30 % (sk), je 25 %, pl. lst. (10 %)

Končna lesna zaloga 520 m³/ha (sedanje stanje povp. 274 m³/ha) kar predstavlja povečanje za 90 %.

Povprečna ciljna lesna zaloga: 320 m³/ha, izravnalna doba 25 let.

Proizvodna doba: 130 let

Pomladitvena doba: 30 let

Modelno razmerje razvojnih faz: mladovje 15 %, drogovnjaki 33 %, debeljaki 35 %, pomlajenci 17 %.

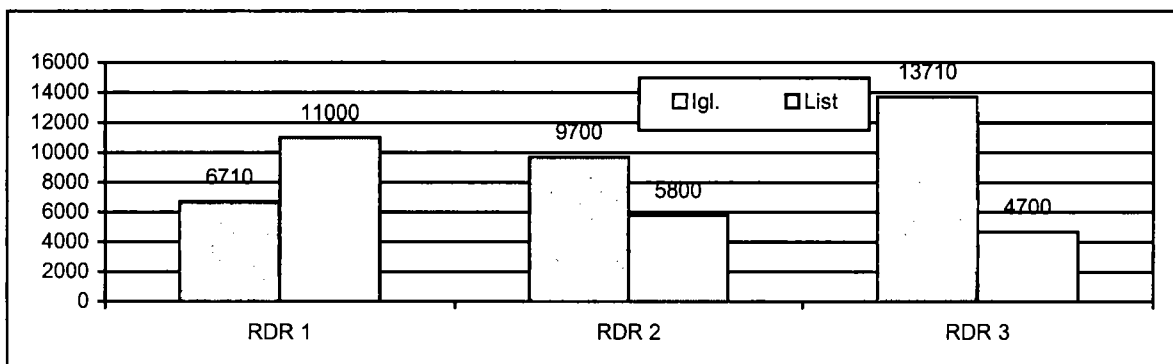
Ciljna sortimentna sestava:

Iglavci: 50-70% hlodovine za žago (F, Ž1, Ž2), ostalo tehnični in celulozni les

Listavci: 30 – 60 % hlodovine za žago (F, L Ž1, Ž2), ostalo prostorninski les in drva.

7- Desetletni etat po razširjenih debelinskih razredih

Donosi: 40 % vmesni donos in 60% glavni donos

Slika 7 Etat po razširjenih debelinskih razredih v GR 33090

Skupni etat je 51.690 m³ v DG in 9.610 m³ v ZG

GR 33090	Lesna zaloga m ³	Prirastek m ³	Etat m ³	Etat m ³ /ha	% LZ	% prir.
Državni gozdovi 1210 ha	344.496 285 m ³ /ha	6,1	51.690	42,7	15,0	70
Zasebni gozdovi 333 ha	79.225	5,7	9.610	28,8	12,1	50
Idrija II. DG 222ha ZG 40 ha	62.618 239 m ³ /ha	4,5	10.480	40,0	16,7	89

Komentar: Kako to, da za isti GR v Idriji II s slabšim prirastkom in nižjo lesno zalogo načrtujete bolj intenzivno ukrepanje v gozdovih, ob hkrati postavljenim enakim ciljem (končna lesna zaloga 520 m³/ha, povprečna ciljna lesna zaloga 320 m³/ha in proizvodna doba 120 let).

V Idriji I. je bil povsem drugačen pristop k načrtovanju etata- iskali smo realno izvedljivega, pri Idriji II. pa smo začeli govoriti o najvišjem možnem poseku – glede na to kako načrtuješ optimalno stanje sestoja, ne glede na odprtost. Za razlike so lahko vzrok tudi funkcije gozdov, ...

8- Pregled gojitvenih in varstvenih del

Kaj pomeni "Konk.p. in Pov.p" v preglednici na strani 69. V kakšnih enotah je preglednica? (verjetno: konkretna površina, povečana površina s ponovitvami, enote ha)

Koliko dni gojitvenih del predstavlja načrt za GR 33090?

Dnine so prikazane samo skupaj za celo enoto v Tabeli 2 (priloga)

9- Smernice za prihodnje gospodarjenje

Smernice za gospodarjenje z zasebnimi gozdovi so povsem enake kot za DG, s tem da je dodano: "V zasebnih gozdovih tudi malopovršinske premene v delih sestojev z neustrezno sestojno zasnovo", kljub povsem različnim razmerjem v strukturi razvojnih faz, le to v smernicah sploh ni omenjeno. Načrtovano je 3,7 ha premen.

Načrt je bil napisan v letu 1998 in sprejet 28. 10. 1998. Zamude pri izdelavi načrtov so na stopile zaradi....

V načrtu GGE Idrija I ni ekonomske presoje gospodarjenja, zato smo ga povzeli za načrt Idrija II.

Preglednica 1 Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gospodarske enote IDRIJA II (ob IZVEDENEM možnem poseku; načrtovalec pričakuje realno 5000 m³ nižji posek. Vzroki za to niso navedeni)

Kaj so vzroki za nižji realno pričakovan posek od možnega?

Ta razlika je algoritem programa, ki je bil izdelan v Ljubljani? Vprašaj za pojasnilo Matjašiča. Terenski gozdarji operirajo z možnim posekom, ne pa s pričakovanim? Razlika bo verjetno predvsem predmete odločitev lastnika.

	Količina v 10 letih	SIT / m ³	Skupaj
Količina poseka (m ³)	105.250	5377	543.273.900
Strošek sečnje in spravila (m ³)	105.250	3174	143.095.000
Strošek sečnje (m ³)			
Strošek spravila traktorji (m ³)			
Strošek žičnica (m ³)			
Strošek gojenja in varstva (ur)		819	82.729.000
Strošek vdrževanja g. cest (m)		903	91.200.000
Strošek gradnje vlak (m)		???	
Strošek gradnje cest (m)		???	
Razlika: prihodek-stroški		481	48.694.000
Sofinanciranje goj. in var. del	0	0	
Sofinanc. Vzdr. G. cest		226	22.800.000
Razlika ob zmanjšanju stroškov zaradi sofinanciranja g.c.		708	71.494.000

Presoja ekonomike gospodarjenja v enoti Idrija II. je na strani 99? Komentar poti do cilja, kaj je bilo pri načrtu nejasno:

V načrtu Idrija II. se je predloga za ekonomsko presajo spreminjala najmanj 3-4 krat. V načrtu so tabele, ki jih je zahtevala metodologija in so gotovo drugačne kot so veljale pri Jelendolu.

Ali lahko SKZG rekonstruira dejanske stroške, ki so nastali v DG v GGE Idrija I in II. po letih in skupaj za 10-letno obdobje? Ali ni vodenje prihodkov in stroškov po GGE ključno za analize gospodarnosti v GGE? Kje so rešitve? Ali so potrebne?

Na SKZG se spremljajo podatki na nivoju območja. Za tvorno sodelovanje in argumentirano vplivanje na pripravo novega 10-letnega načrta bi bilo to nujno. Košič dela neka analize.

Smiselno bi bilo tudi za sodelovanje pri vsebinskih razpravah pri pripravi letnih načrtov.

Kako ste sodelovali pri pripravi zadnjega načrta za GGE Idrija I. in kasneje Idrija II: s SKZG?

Sodelovanja pravzaprav ni bilo. Oni sodelujejo le v fazi razgrnitve. Njihove pripombe so

bile posredovane g. Kozorogu. Pripombe niso bile take, da bi vplivale na vsebino načrta, ki je bila v pristojnosti nosilca. Pripombe je dal koncesionar v pisni obliki..

OPIS POTEKA UREDITVENIH DEL IN PORABA ČASA (str 101/Idrija II.)

Za izdelavo načrta Idrija II. je bilo porabljenih skupaj 7357 ur dela (2329 inž, 954 teh in 3886 fig.) Ob predpostavki, da je strošek dela povprečno 5000 Sit /uro (prodajna cena), potem znašajo stroški izdelave načrta 36.785.000 SIT. Glede na površino 4128 ha gozda, potem znese to 8911 SIT/ha. Oz. pri 105.250 m³ poseka 350 SIT/m³.

Pri načrtu za Idrijo II. smo bili poskusni zajci, ker se je metodologija stalno spreminjala in bi bil načrt danes narejen bistveno hitreje – kabinetni del.

En človek v ZGS stane 4,5 milj letno kar predstavlja 2500 SIT/ uro (1750 ur letno).

B LETNI NAČRT DELA

Letni gozdnogospodarski načrt gospodarskih enot je opredeljen tudi v pravilniku o načrtovanju (čl. 57).

Ali se ta letni načrt izdeluje vsako leto, ne glede na to ali je načrt GGE veljaven ali ne?

Prosi za razlago čl. 57. Avtorja (veselič, Golob)

Razlaga Dragan Matijašič: Tak načrt se izdelava le če gre za spremembe meja enot (GGE) – primer Postojna (19. 11. 2002 letni načrti za nekatere GGE). Pri Idrija I so se meje enote spremenile??

Kako poteka priprava letnega načrta dela za DG, predvsem preliminarni letni program sečnje?

Najprej uredijo evidence za nazaj (sečnje, goj. dela). Izračunajo dinamiko sečenj in goj. za prih leto. Upoštevati morajo različne stvari za uravnotežnej pla. Poskušajo vstaviti: del zimskih sečišč in del letnih sečišč, da je mogoče zateti delo v bližini Idrije. Iščejo razmerje med vmesnim donosom (iz redčenj) in glavnim donosom (priprava sestoja za nasemenitev, končni posek). Iz elaboratov naredijo seštevke za glavne in vmesne donose in glede na to naredijo proporcionalni del za posamezno leto glede na 10 letni načrt. Potrebno je gledati na opremljenost izvajalca – struktura spravila v določenem letu. Poleg dobrih sečišč poskušajo najti tudi kakšno slabo, in še razmerje med iglavci in listavci. To so izhodišča, ki jih pripravi vodja KE. Vsak revirni potem poskuša nabrati v svojem revirju ustrezne odseke, vodja skrbi za sumarije v primerjavi z letnim načrtom.

To je osnova za sečni predlog – revirni naredijo spisec odsekov. Vodja KE ima program v excelu- vnaša glede na izhodišča., da so letni programi uravnoteženi vsako leto.

Do tega so prišli skupaj z izvajalci in tako delajo že nekaj let.

Sečni predlog gre v obravnavo izvajalcem in SKZG.

Kdo predlaga oddelke, ki gredo v sečnjo:

Oddelke predlaga revirni gozdar v sodelovanju z vođjo KE..

Kdo predlaga višino poseka (% od načrtovanega etata v odd/ods):

Odsek poskušajo obdelati tako, da naekrat obdelajo eno spravalno – delovno polje, ki ga združujejo tudi s sosednjimi odseki.

Kako se na vaš predlog poseka odzove SKZG, kako sodelujete pri pripravi predloga:

SKZG doslej ni bil zelo prisoten pri pripravi letnih predlogov za načrte. Daje zgolj

izhodišča (ekonomičnost). Predlog podrobneje pregledajo izvajalci in včasih predlagajo spremembe.

Ali s kom iz SKZG komunicirate v zvezi s tem predlogom, ali ste letos imeli sestanek s predstavniki SKZG v zvezi s preliminarnim predlogom sečenj.

Letos so skupaj pregledali objekte za leto 2003. Ivanič je predlagal, da bi pri žičnem spravilu obdelali celoten oddelek oz. odsek, kar je verjetno dober predlog in iz strani ZGS sprejemljiv. Včasih je bolj smiselno narediti oddelek postopno in ne v celoti. V tem primeru bi težje zagotovili optimalni čas sečenj. Če bi šli po vrsti pomeni to večja nihanja v donosih za izvajalce. Težje bi bilo zagotoviti razmerje med letnimi in zimskimi sečišči.

Ali lahko pogledamo preliminarni pregled sečenj (sečni predlog) za leto 2002:

Preliminarij je narejen po revirjih za KE in za SKZG po oddelkih. Revir Kanomlja ima sečnjo načrtovano v 16 delovnih poljih s 3230 m³ razporejene sečnje in 650 m³ nerazporejene. Revir Hudo polje ima v 23 del. poljoddelkih 6670 m³ razporejene sečnje in 790 m³ nerazporejene.

Idrija I je bilo število delovišč 37v letu 2002, in razporejeni etat 6220. V Idriji I se pobira ostanke, ker gre proti koncu veljavnost načrta.

V idriji II je bilo 36 delovišč in 9895 m³. V zadnjih leti je povprečno delovišče okoli 310m³.

Na enega revirnega pride okoli 8000 m³ odkazila..

Koliko slučajnih pripadkov (prostega etata) planirate v letnem načrtu (odločbe C);

V letnem načrtu planirajo 20 % slučajnih pripadkov (nerazporejeni etat). Za leto 2002 je 17.000 m³ razporejenega in 5000 m³ nerazporejenega. Letni preliminarij za leto 2002 je bil narejen 23. Marca leta 2001.

Kaj storite, če je bilo v določenem letu manj slučajnih pripadkov kot jih je v dolgoletnem povprečju. Kako izpolnite 1/10 možnega poseka iz načrta? Ali imate »rezervne« gozdnogojitvene načrte:

Če slučajnih ni toliko se dodatno odpre novo redno delovišče, ki ni v načrtu za prihodnje leto, da se dopolni načrtovani letni etat. Dodatni nerazporejeni etat je izpolnjen z odločbo "A", ki ni predmet načrta za naslednje leto. Z gozdno gojitvenimi načrti je pokrita površina že skoraj v celoti.

C GOZDNOGOJITVENI NAČRTI

Ali lahko dobimo kopijo gozdnogojitvenega načrta za nek oddelek (npr: oddelek 6b)

Imajo pravilnik, imajo Navodila za izdelavo tehnološkega dela GG načrta iz CE ZGS (zadnji izvod II./2002), Navodila za izvedbo gojitvenih del imajo iz CE in OE, ki se stalno dopolnjujejo. Imajo tudi navodilo za hitro pripravo goj. načrta (Papež). Pregledali smo načrt za 24 v IdrijiIII, izdelan je bil leta 1998, Lapanja..

Kdaj je bil narejen načrt ?

Načrt je bil narejen leta 1989 za celoten odsek.

Kdaj je bilo opravljeno odkazilo?

Odkazilo je bilo opravljeno l. 2002, in izvedba bo opravljena v zimskem času 2003.

Kdaj je bila izdana odločba?

Odločba še ni bila napisana, odkazilo pa je bilo že narejeno.

Med izvajanjem dela izvajalcev kontrolirajo občasno. Na koncu dela pridejo v delovišče, ga pregledajo, prevzem delovišča pa opravijo z zapisnikom o prevzemu (kolavdacijski zapisnik ali zeleni blokec). Popolne prevzeme delajo na 5 % sečnih enot. To je približno 2 delovišča na revir. Velikih odstopanj ni. Zapisnik o polponem prevzemu se pošlje izvajalcu in na OE.

Kako poteka načrtovanje v oddelkih kjer je pravilno sredstvo:**Traktor:**

Najprej se pregleda (dopolni) gozdnogojitveni načrt. Oceni se možnost spravila v posameznem odseku. Če ni zadosti vlak se jih strasira in/ali označi možnost gibanja po brezpotju.

Traktor in žičnica:

Kombinacija obeh načinov spravila se praviloma ne uporablja.

Žičnica:

Več načinov dela:

-Revirni gozdar da izvajacem azimut in dolžino linije oz. mu pokaže na tereu ali nakart, potem jo izvajalec strasira, nakar se odkáže.

-Revirni gozdarsji sami strasirajo linijo.

-Lahko trasirajo tudi skupaj.

Pri trasiranju je s strani izvajalce odgovoren delovodja.

Kako določite potek linije žične naprave

Na osnovi karte, poznavanja terena in sestojnih razmer.

Ali označite drevesa, ki so nosilci linije:

Drevesa označijo izvajalci s sprejem (drevesa za postavitev linije) in s trakovi smer linije.

TEHNOLOŠKI DEL GOZDNOGOJITVENEGA NAČRTA**Kako določite delež ročnega spravila pri K_I/T in K_II/Ž:**

Ocenijo sproti ob odkazilo.

Kako določite razdaljo spravila za T, ali upoštevate razdaljo razvlačevanja po cesti:

Razdalje ugotavljajo po karti v m. Za razdaljo razvlačevanja po cesti dodajajo glede na rampni prostor pribl. do 50 m.

Kako določite razdaljo spravila za Ž

Določijo po karti od težišča mase do stojišča stroja.

Kako določite razdaljo spravila za R:

Določijo jih po razdalji na terenu ob odkazilu.

Kam se vpisujejo podatki za določitev normativa za prestavljanje naprav:

TL –dolžina linije za VBV: $TL = 0,000089 * LL^2$ (LL je horizontalna dolžina linije od

sidra do sidra)

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik.

TC – število vmesnih podpor za VBV tipa Urus $TC = 3,86 * NCE$ (NCE – število vmesnih podpor):

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik.

TT – tip polaganja linij : TT odčitamo iz preglednice 5.1 str. 967

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik.

TN – naklon terena : $TN 57,89 / NAK - 0,018 * NAK$ (NAK je naklon terena v %)

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik. Naklon terena se upošteva samo v bonifikacijah.

TD – dodatni prod. čas (posebej v projektu)

Ta čas se ne predvidi.

Popravki osnovnega normativa za prestavljanje:

A – sneg (ni v manualu)

Sneg se vnaprej ne normira.

B – težka prehodnost (do 20 %) – kako določite

Na osnovi šifranta, upošteva se tudi sečne ostanke.

Prehodnost je predvsem subjektivna ocena posameznika.

C – Naklon terena (če je pod 20% in nad 80%)

Bonifikacija se določi glede na preglednico 5.4 - odredba

Spravilo lesa

VLA – Vlačenje ugotavljamo kot povprečno razdaljo vlačjenja (v m) do težišča odkazila – po karti:

Od težišča do stolpa

ZBI – Zbiranje : $ZBI = 4,5 * Pi / vsota Lli$

Pi – površina, ki jo odpirajo linije v delovnem polju (v ha)

LLi – horizontalna dolžina linij, ki so v delovnem polju

Oba revirna določata razdaljo zbiranja po formuli iz navodil (odredbe).

IZDAJA ODLOČBE

Kdaj: Vsako leto imajo drugačna navodila, letos v treh paketih. Problem je če gre za omejitve, da se določi optimalni čas za sečnjo, sicer čas določajo sami.

Komu se vroči: Original gre skladi, kopija gre koncesionarju.

Ostalo:

POVZETEK VODENEGA INTERVJUJA NA KE IDRIJA

Delo je potekalo od 7 do 15 ure na sedežu KE Pokljuka na Rečici pri Bledu in dodatno na OF Bled 9. 1. 2003 v zvezi z ekonomsko presojo (Andrej Klinar). Vodja KE Pokljuka je dodatno posredoval podatke o poseku za leta 1995 do 2001 (slika 2).

Za razliko od načrta za GGE Jelendol - OE Kranj, kjer je bil nosilec obnove načrta vodja Krajevne enote, je bil nosilec obnove načrta za GGE Mežakla vodja odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje na OE Bled J. Košir. Skupna površina gozdov v GG enoti Mežakla je 4249 ha, vendar skoraj 2000 ha gozdov v enoti je varovalnih, gozdov brez omejitve gospodarjenja pa je 2090 ha. Za gozdove v mejah Triglavskega narodnega parka (TNP) se na GGO Bled uporablja tudi termin gozdovi s posebnim namenom (vsi gozdovi v GGE Mežakla so znotraj meja TNP). Sečnja v varovalnih gozdovih ni predpisana, le v primeru slučajnih pripadkov na teh površinah se občasno opravi spravilo, vendar ne na več kot 5% površin.

Zaradi lege GGE v TNP so izjemno močno poudarjene tudi različne funkcije gozdov, ki se v povprečju prekrivajo s faktorjem 3.3. Najpogostejše omejitve pri izvajanju del predstavlja biotopska funkcija zaradi nahajališč živali (divji petelin, jelen).

V državni lasti v enoti Mežakla je 1893 ha gospodarskih gozdov in 1691 ha varovalnih. V času, ko je bil opravljen intervju smo ugotovljali, da se je delež slučajnih pripadkov precej zmanjšal, kmetu zatem pa je močan veter ravno na območju OE Bled postavil na glavo velik del letnega načrta sečenj za leto 2003.

Populacija divjadi, po prepričanju terenskih gozdarjev, moti obnovo gozdov. Jelka (v vzniku jo je precej) se praktično ne prebije mimo višine glav jelenjadi, ki se je v zadnjih letih močno naselila tudi na Mežakli, kjer jo je bilo tradicionalno le nekaj kosov, sedaj pa jo štejejo v desetinah. Paša govedu je na Mežakli dobro urejena, zelo slabo pa paša ovac.

Lesna zaloga je od leta 1985 do leta 1995 narasla za 14 m³/ha in znaša 328 m³/ha. V preteklem načrtovalskem obdobju je bilo v enoti kar 66% etata realizirano s slučajnimi pripadki (predvsem snegolomi 1989 in vetrolomi).

Načrtovani posek se je iz preteklih 113.700 m³/10 let (načrt 1985-1994) zmanjšal v obdobju presojanega načrta na 83.000 m³ (načrt 1995-2004), oziroma za 30.700 m³. Ne glede na to, da je v načrtu zelo obsežno pojasnjeno vrsto razlogov za tako drastično zmanjšanje etata, se postavlja vprašanje na osnovi kakšnih strokovnih izhodišč je bil le ta določen takrat (1985-1994), saj je znižanje za več kot četrtino res zelo veliko.

V preteklosti je bila Mežakla rezervirana predvsem za zimske sečnje, kjer so sekali veliko debelih dreves na zelo koncentriranih deloviščih. Zato je bilo v usmeritvah za presojam načrt napisano, da večjih koncentracij sečenj ne bo več. Seveda žičnično spravilo zahteva večje koncentracije, sicer je ekonomičnosti hitro vprašljiva. Zato vsaj za terene, kjer prevladuje žičnično spravilo, te usmeritve ne upoštevajo dobesedno, saj je količina sečenj v deloviščih tudi 300 m³ in več. Povprečna velikost delovišča v GGE Mežakla, merjena s količino poseka, je nekaj pod 100 m³.

Zaradi "prilagojene" ekonomske presoje v GGE, je izračun v načrtu na pozitivni ničli. Dejansko pa stroški načrtovanih cest in povečani stroški zaradi uvedbe dražjega žičnega

spravila presegajo prihodke, ob predpostavki, da je cena lesa takšna kot v presoji. V primerjavi z načrtom za GGE Jelendol, manjka tudi očitni izračun stroškov zaradi prispevka za ceste in posredno vrnjenih sredstev (prihodki) preko proračuna občine za vzdrževanje gozdnih cest. Tudi pri GGE Mežakla se SKZG ni vključeval v nastajanje vsebine načrta.

V zadnjih letih poskušajo čimbolj celovito obdelati oddelke. V začetku trajanja načrta cnote odkazujejo okoli 60 % etata, proti koncu veljavnosti pa do 90 %. Razlika je namenjena slučajnim pripadkom. Oddelke, ki jih v določenem letu načrtujejo za sečnjo, predlagajo revirni gozdarji v svojih revirjih. Pri teh odločitvah se morda premalo nastlanjajo na načrt GGE in veliko bolj predvsem na poznavanje revirja. Ta ugotovitev je pomembna predvsem za prihodnjo organizacijo gozdnogospodarskega načrtovanja, saj izkušnja iz Tržiča kaže, da ima načrt bistveno večjo težo pri izvedbenih načrtih (gozdnogojitveno in sečnospravilno), če so lokalni gozdarji aktivno vključeni v pripravo in pisanje načrta.

Gozdnogojitveni načrti so narejeni na podlagi navodil kot tudi navodil za tehnološki del načrta (vhodi za normative). Potek od načrta v preteklem letu do izvedbe del in prevzema sečišč poteka po lokalno uveljavljeni praksi. Med izvajanjem dela ne kontrolirajo izvajalcev, po končanem delu opravijo pregled delovišč, prevzem pa je formalno opravljen enkrat mesečno, ko se podpišejo na poročilo izvajalcev za pretekli mesec.

Pri načrtovanju linij žičnic posredujejo izvajalcem lokacijo, azimut in dolžino. Po končani strasirani liniji naredijo odkazilo. Tako kot v Tržiču ne zbirajo podatkov o elementih za normative montaž, saj niso predvideni v obrazcu (število podpor, tip polaganja linij...)

Procesi, ki smo jih presojali in pregledali za GGE Mežakla so dokumentirani, velja pa, da so med posameznimi območji, kljub enotni organizaciji, velike razlike, ki so pogojene predvsem s tradicijo in dolgoletno uveljavljeno prakso pri delu.

Gozdarski inštitut Slovenije
ZRO za gozdno tehniko in ekonomiko

Študije s področja žičnega spravila iz gozdov v lasti RS

Presoja vplivov gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja na učinkovitost žičnega spravila.

Zavod za gozdove Slovenije, OE Kranj, KE Tržič

GGE Jelendol (2000 - 2009)

Datum: 22. 10. 2002

Prisotni: Branko Valjavec, dipl. inž. gozd., revir Košuta, ZGS
Vanjo Lombar, dipl. inž. gozd., revir Vetrih, ZGS
Franci Pogačnik, univ. dipl. inž. gozd., vodja KE Tržič, ZGS
Tomi Ivanič, univ. dipl. inž. gozd., SKZG in
dr. Mirko Medved, GIS

A-GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT GOSPODARSKE ENOTE

Viri: Pogačnik, F. in sodelavci. 2001. Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Jelendol 2000 - 2009. ZGS - OE Kranj, 135 str., Varstvo naravnih vrednot ZVNK Kranj - 19 str., Priloge v tabelah z opisi sestojev E1 do E4, 230 str.

SPLOŠNI OPIS IN FUNKCIJE GOZDOV

V enoti sta dva revirja: Košuta – 2580 ha in Vetrih – 2111 ha. Povprečni oddelek je velik 44 ha, odsek pa 23 ha.

Površina gozdov v GGE je 3967 ha, negozdnih površin je 716 ha, kjer prevladuje 491 ha skalovij in pobočnih gruščev ter 184 ha pašnikov. Načrtovanje ima v GGE Jelendol dolgo tradicijo, saj je bil prvi načrt za gospodarjenje z gozdovi narejen leta 1885, ki ga je naredil M. Buberl in je ohranjen v muzeju na Jesenicah.

V enoti je 83 km gozdnih in 2 km javnih cest (gostota 18 m/ha, preračunano na površino vseh gozdov). V enoti je 107 km vlak, kar predstavlja povprečno odprtost 27 m/ha. Če upoštevamo samo površine, kjer je uveljavljeno traktorsko spravilo in kombinacija z ročnim predspravilom, potem znaša odprtost 78 m/ha.

Struktura površin glede na potencialno najugodnejše oblike spravila v večnamenskih gozdovih je naslednja:

Traktor 291 ha, žičnica 293 ha, ročno 27 ha, kombinirano I. – ročno predspravilo in traktor 1074 ha, kombinirano II. – ročno predspravilo in žičnica 1296 ha. Skupaj je površin z definirani pravilom 2982 ha, kar pomeni da manjkajo usmeritve za 231 ha večnamenskih gozdov.

Kakšno je spravilo na površinah kjer spravilo ni opredeljeno, ali so zaprte? Kako je predvideno spravilo v varovalnih gozdovih s posekom? Ali ročnega spravila do 200 m ni? Kolikšen je delež ročnega spravila pri K_I/T in K_II/Ž?

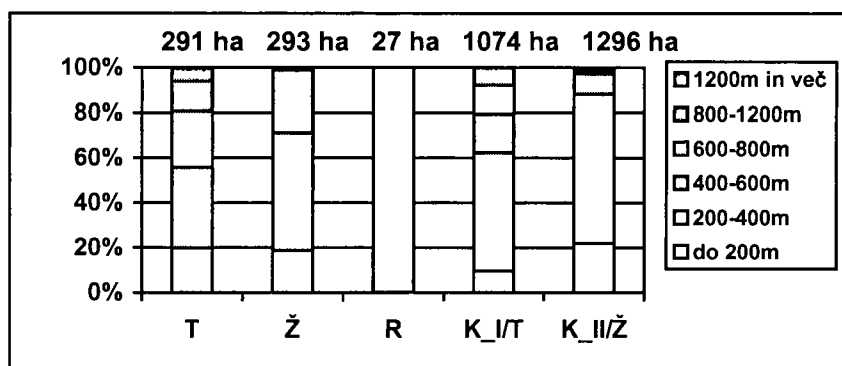
Razlika 231 ha so predvsem "zaprti" gozdovi, ki nimajo prometnic. Del the gozdov je v predelu pod Plešivcem v območju mirne cone (115 ha) (ruk, petelin) 58 b, 59 b, 60 a,b,c, 61 a,b in v odd. 4 - Macenovce. (Mnenje lokalnih gozdarjev: večnamenski gozdovi so tudi tisti,

ki opravljajo samo socialno in ekološko funkcijo in se v njih ne gospodari.) Glede na to, da v območju mirne cone ni predviden etat, tudi spravila ni. Ostali zaprti gozdovi (116 ha) se bodo reševali kasneje z odpiranjem s cesto, kar pa je predmet nadaljnjih analiz adpiranja in tehnologij spravila. Predlagatelj "mirnih con" je ZGS in bodo te gozdove predlagali za trajno raglasitev gozdov brez etata.

Spravilo v varovalnih gozdovih s posekom je večinoma predvideno kot žičnično, veliko pa je tudi ročnega spravila.

Izključno ročno spravilo (27 ha) je povzeto iz opisov odd/ods, kjer je vpisana le povprečna razdalja. V oddelku 13 je veliko ročnega spravila, ker žičnico ni možno postaviti zaradi daljnovoda za elektriko.

Delež ročnega predspravila pri KI in KII so v načrtu GGE ocenili na osnovi povzetka opisov. Pri ekonomski presoji je ročno predspravilo upoštevano.

Slika 1 Struktura spravila potencialno najugodnejših načinov spravila glede na obliko spravila in pravilne razdalje (v m)

Predladije spravilo na razdaljah 200 do 400 m, ne glede na obliko. V skoraj polovici (1589 ha) večnamenskih gozdov je žičnično spravilo opredeljeno kot najugodnejše. Če k žičničarskim terenom prištejemo še zaprte in varovalne gozdove, pa je žičnično spravilo v GGE Jelendol absolutno prevladujoče (56 %)

Površine gozdov s I. stopnjo poudarjenosti funkcij, ki določajo način gospodarjenja z gozdom, so naslednje:

- ekološke funkcije 787 ha,
- socialne funkcije 406 ha,
- lesnoproizvodna funkcija 1944 ha.

STANJE GOZDOV

Gozdovi v GGE Jelendol pokrivajo 3967 ha. V državni lasti je 3213 ha večnamenskih in 538 ha varovalnih gozdov (skupaj 3752 ha oz. 95%). Negozdni površini v enoti je 716 ha. Za državne gozdove je vložena zahteva za denacionalizacijo s strani dedičev dr. Karla Borna, katerega oče Julius je gozdove kupil l. 1891.

Lesna zaloga v DG znaša v povprečju za vse gozdove (večnamenski in varovalni) 408 m³/ha. Med drevesnimi vrstami prevladuje smreka s 67 %, sledi bukev z 18 %, jelka z 9 %, macesen 3 %, plemeniti listavci 2 % in ostale drevesne vrste, ki so zastopane posamič z manj kot 1 %.

Prirastek pri iglavcih je 6,81 m³/ha, pri listavcih 1,25 m³/ha in skupaj 8,06 m³/ha. V enoti je pet gospodarskih razredov v večnamenskih gozdovih in en GR za varovalne.

Razvojne faze: preveč je starejših razvojnih faz, sestoji v obnovi se nezadostno pomlajujejo. Vzrok je preštevilčna divjad, zelo agresivna visoka trava in neustrezen način gospodarjenja.

Kakšen način gospodarjenja je neustrezen? Problem zaravitev?

V preteklosti niso bili primerni premočni enkratni veliko-površinski posegi. Tu je bil mišljen predvsem čas tranzicije na prehodu iz pretekle v sedanjo organiziranost gozdarstva.

Problem zaravitev po poseku je v področju Jelendola vsekakor ostaja kot zelo pomemben.

Ali SKZG je vsebinsko pregledal načrt in odprl razpravo na temo prestarih sestojev?

Etat v preteklem načrtovalnem obdobju je bil 16.000 m³ letno, po novem pa je 25.700 m³. SKZG ni sodeloval pri vsebinskih opredelitvah v zvezi z intenzivnostjo sečenj v "prestarih sestojih". Po dolgoročnih načrtih načrtih za GGE Jelendol naj bi se uravnotežilo razmerje razvojnih faz v 50 do 70 letih. V naslednjem desetletnem obdobju bo etat predvidoma 34.000 m³.

Gozdovi so močno spremenjeni ali izmenjani na 42 % površin večnamenskih gozdov, kjer je potrebna umetna obnova. Kakovost drevja je razmeroma dobra. Zelo slabo se pomlajujejo jelka in plemeniti listavci. Zaradi objedanja divjadi poškodovanost mladja narašča.

Ali populacija divjadi omogoča naravno obnovo gozdov? Kakšne so rešitve? Ali je bila narejena dolgoročna ocena gospodarske škode zaradi objedanja? Kako je z jelko v mladovju?

Populacija divjadi omogoča naravno obnovo gozdov ob tem, da se izvajajo zaščitni ukrepi (premazi - letno 25 ha, količki in zaščita s tulci: to znaša skupaj 64 dnin + materialne stroški) in z biomeliorativnimi ukrepi vzdrževanja pašnih površin in grmišč. V določenih predelih koncentracija divjadi ne omogoča naravnega pomlajevanja. Lovskogospodarske načrte izdeluje OE Kranj - Miran Hafner. V zadnjih petih letih se odstrel povečuje in tudi realizira.

Ocenjujemo, da so ob sedanjih škodah v gozdovih populacije divjadi (jelenjadi) v Jelendolu prevelike (Pogačnik). Populacija jelenov, ki se zadržuje v Jelendolu je okoli 300.

Dolgoročna ocena škode zaradi objedanja ni bila narejena, niti se ne izstavlja zahtevki za povzročene škode tako kot npr. delajo zasebni lastniki.

Jelka se pojavlja kot vzNIK, ne preraste pa višine 15 cm na odprtih predelih. V kombinaciji z ostalim mladjem pa se "skrije" in preraste to višino.

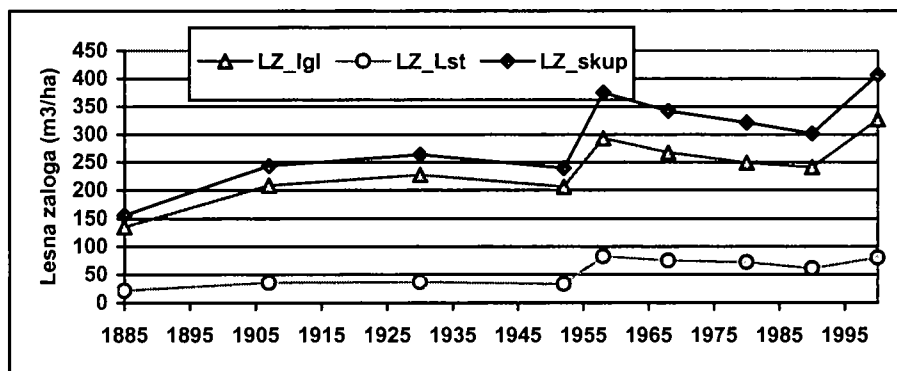
PRETEKLO OBDOBJE GOSPODARJENJA 1990 - 1999

Posek v tem obdobju je bil 183.190 m³, oz. 98,3 % načrtovanega poseka. Kar četrtno poseka je bilo nenačrtovanega, v polovici primerov zaradi posledic vetrolomov. Obnova in nega sta bili realizirani okoli 90 %, varstvo pa preseženo za 2,6-krat od načrtovanega. Od načrtovanih 12,7 km cest za gradnjo se ni realiziralo nič. Traktorskih vlak je bilo načrtovanih 28 km in zgrajenih 19 km, kar predstavlja glede na stanje leta 2000-107 km povečanje skupne dolžine vlak za 22 %.

RAZVOJ GOZDOV

Razlika v lesni zalogi med letoma 1990 – (302 m³/ha) in 2000 (407 m³/ha) je izjemno visoka in nerealna. Razlog je v »friziranju« podatkov o prirastkih zaradi obvez planskega

gospodarjenja in podcenjevanih lesnih zalog. V naslednjih dveh grafikonih je prikazan razvoj gozdnih fondov po letu 1985.

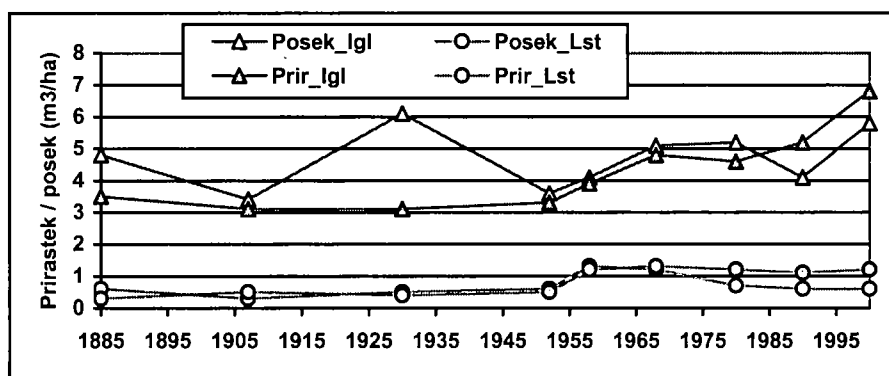
Slika 2 Lesna zaloga v GGE Jelendol v obdobju 1885 – 2000

Pojasnilo k lesnim zalogam:

Lesna zaloga je bila leta 1999 ugotovljena z vzorčnimi ploskvami, narasla je za 100 m³/ha. Opravljeno je bilo več kontrol meritev pri opisovanju sestojev, vendar vse so pokazale, da je izmera z vzorčnimi ploskvami dobra. Za nivo zalog po odsekih so bili fondi korigirani na osnovi popisov in okularnih ocen v popisu.

V strukturi lesne zaloge se je v zadnjih tridesetih letih povečal delež smreka, upadel pa delež jelke. Premalo je sestojev v razvojni fazi drogovnjaka in preveč debeljakov. To kaže tudi starostna sestava sestojev, saj je starejših od 140 let dobrih 1000 ha, kar je več kot vseh sestojev v starosti med 20 in 80 let (930 ha).

Analiza prirastka kaže, da se je v zadnjem desetletju predvsem povečal pri iglavcih, pri listavcih pa je skoraj nespremenjen. Realizacija poseka listavcev se zmanjšuje, pri iglavcih pa narašča.

Slika 3 Prirastek in posek v GGE Jelendol v obdobju 1885 – 2000

Ali je bila opravljena kakšna analiza glede dejanskega »vrednostnega« prirastka na prestarih sestojih, ki imajo zelo debela drevesa. Ali naraščanje debeline sortimentov korelira z naraščanjem vrednosti? Kaj kažejo izkušnje pri prodaji zelo debelega lesa?

Analize vrednostnih prirastkov na prestarih sestojih niso delali. Izkušnja kažejo, da je prestar (jelka 70 cm, smreka 70 cm) les težko uvrstiti v višji kakovostni razred. Usmeritve so dobili od vodstva ZGS glede optimalnih modelov razvojnih faz in glede načrtovanja višine poseka – za to je bil izdelan poseben računalniški program.

Z izjemnimi debelinami drevja vrednost sortimentov pada. Letos (2002) je bilo v prvi

polovici leta 45% celuloznega lesa v realizacije prodaje podjetja Egoles (podatek SKZG).

Pri prodaji zelo debelega lesa je zanimivo samo če je prisotna zelo velika kakovost, sicer pa je debelina samo problem.

Vprašanje za koncesionarja: izkušnje pri prodaji zelo debelega lesa?

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Splošni cilji in usmeritve dobro temeljijo na analizi stanja in so realno izvedljivi samo ob dejanskem upoštevanju. Zato je za uspešno pomlajevanje predpogoj uskladitev številčnosti divjadi z »nosilnostjo« okolja.

Kako se ta cilj odraža v lovskogospodarskem načrtu?

Povečan je bil odstrel jelenjadi za 30% v zadnjih treh letih. Celotni Kozorog ima odstrel letos 280 kosov jelenjadi. Lani je bil v Jelendolu odstrel 110 kosov in ocenjeno je 20% izgub (predvsem košuta in teleta zaradi neustrezne prehrane: zmrznjena silaža, spoml. podleseki)

Za obdobje 2000 – 2009 je za državne gozdove načrtovano:

- posek 218.000 m³ iglavcev in 23.900 m³ listavcev, kar predstavlja 94 % poseka v enoti;
- 7650 dnin gojitvenih in varstvenih del, okoli 95 % v državnih gozdovih;
- 25.000 sadik iglavcev in 5.000 sadik listavcev predvsem za spopolnitve;
- gradnja 7000 m gozdnih cest v desetih krajših odsekih (najkrajši 300 m, najdaljši 1600 m);
- gradnja 13.000 m vlak in 25.000 m rekonstrukcij na vlakah
- z realizacijo gradnja cest in vlak je povezana možnost realizacije etata za 14.100 m³

(Načrt str.: 67 »rekonstrukcijam že obstoječih cest in vlak z elementi ceste bo potrebno v prihodnje posvetiti več pozornosti«) – komentar:

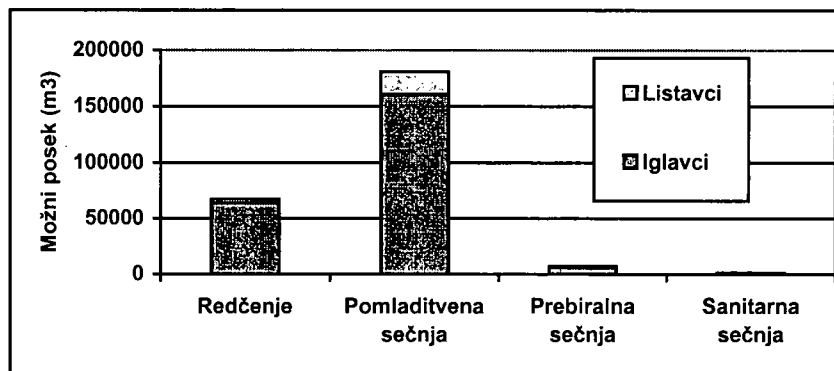
To so vlake, ki so zgrajene z elementi gozdnih cest. Te vlake bo potrebno utrditi, rekonstruirati spodnji ustroj in izdelati zgornjega. Načrte za rekonstrukcije bo izdelal ZGS. Strošek za rekonstrukcijo v ekonomski presoji je računat z 850 SIT/m' (enako kot za vlake), brez vkalkulirane vrednosti materiala, stroškov načrtov, prevozov, Za eventuelne rekonstrukcije se ves material predvideva iz bližnjih peskokopov, ki pa nimajo uporabnih dovoljenj za rabo peskokopov s strani MOPE.

Za rekonstrukcijo je potrebno gradbeno dovoljenje, ki pa v zadnjih desetih letih ni bilo narejeno nobeno.

Kaj pomeni »stopnja nujnosti« za graditev gozdnih cest in vlak (pravilnik o GG in GGN, člen 37, zadnja alineja) – komentar:

V načrtu niso opredeljene različne stopnje, saj tudi niso razvidna navodila v pravilniku.

Slika 4 Struktura poseka po vrstah sečenj v GGE Jelendol v obdobju 2000-2009

Komentar grafikona:

To je dejansko stanje na osnovi opisov sestojev. V vsakem opisu odd./ods. je bila s strani popisovalca vpisana vrsta sečnje in ocenjen delež poseka od LZ. Narejena je bila primerjava z modelom razvojnih faz in na osnovi te opredeljena količina za načrt za vsak ood./ods. posebej.

V načrtu sledijo poglavja o gospodarjenju po gospodarskih razredih (str. 71 – 131). V zadnjem poglavju je:

EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOSPODARSKE ENOTE

Izhodišča za ekonomsko presojo so naslednja:

- Možni in realno pričakovani posek je v razmerju 100: 96,7
- Razmerje bruto : neto za iglavce je 0,85 in za listavce 0,88
- Povprečno drevo iglavcev je 0,99 m³, za listavce 1,13 m³ in povprečno 1,02 m³
- Povprečna pravilna razdalja za traktor je 420 m in za žičnico 375 m
- Povprečni strošek sečnje in spravila znaša 3.515 SIT
- Bruto urna postavka za gojenje in varstvo je 2465 SIT/del.uro (cenik SKZG, 24. 10. 2002)
- Obseg gojitvenih in varstvenih del je 7650 dnin
- Gradnja in rekonstrukcija vlak: 13 km novogradenj in 25 km rekonstrukcij po 850 SIT/m'
- Gradnja gozdnih cest 11.500 SIT/m'
- Katastrski dohodek za državne gozdove 19.961.445 SIT/leto (prispevek za vzdrževanje 9,4 % KD)
- Katastrski dohodek za občinske in zasebne gozdove 1.710.356 SIT/leto (prispevek za vzdrževanje 6,9 % KD)

Preglednica 1 Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gospodarske enote

	Količina v 10 letih	SIT / m ³	
Količina poseka neto (m ³)	226.308	7895	
Strošek sečnje in spravila (m ³)	226.308	3515	
Strošek gojenja in varstva (ur)	61.200	666	
Strošek vzdrževanja g. cest (m)	83.200	186	
Strošek gradnje vlak (m)	38.000	143	
Strošek gradnje cest (m)	7.000	357	
Razlika: prihodek-stroški		3028	

Kakšni so bili vhodi za izračun povprečnih stroškov sečnje in spravila T/Ž? Kje so upoštevani stroški ročnega predspravila?

Stroški so bili računani po programu, vhodi so bili zajemani direktno iz opisov odd./ods. Tam ni napisana smer spravila, niti razdalja zbiranja. Stroškov ročnega predspravila v ekonomski presoji ni bilo, saj se podatki niso vnašali. Opisni obrazci ne vsebujejo smeri spravila.

Upoštevali so cenike sklada za delovne ure. Za gradnje cest in vlak pa so upoštevali podatke Klinarja iz OE Bled.

Ali lahko SKZG rekonstruira dejanske stroške, ki so nastali v DG v GGE Jelendol v letu 2000 (referenčno leto za katero veljajo predpostavke iz načrta)

Vprašanje je če se to lahko rekonstruira. Na SKZG se realizacija v glavnem spremlja na nivou območja, ki ga pokriva koncesionar.

Kako ste sodelovali pri pripravi zadnjega načrta za GGE Jelendol s SKZG?

Pri pripravi načrta ni bilo sodelovanja med skladom in zavodom. Predstavnik SKZG je bil ob sprejetju načrta član sveta OE ZGS Kranj (Kebe Franc), od oktobra 2002 pa je Alenka Korenjak, univ. dipl. inž. gozd., SKZG. Pripombe so bile ustne na predlog načrta, ki pa niso bile dane na zapisnik.

SKZG in ZGS bi že v sami fazi načrtovanja morali sodelovati in zbrati iz strani sklada njihove želje in kakšne so okvirne finančne možnosti za naslednje desetletje.

B LETNI NAČRT DELA

Letni gozdnogospodarski načrt gospodarskih enot je opredeljen tudi v pravilniku o načrtovanju (čl. 57).

Ali se ta letni načrt izdeluje vsako leto, ne glede na to ali je načrt GGE veljaven ali ne?

Ta letni načrt je predviden samo za GGE, kjer še ni izdelan novi 10-letni načrt in sicer v desetini vrednosti iz preteklega načrta.

Kako poteka priprava letnega načrta dela za DG, predvsem preliminarni letni program sečnje?

Preliminarni program sečnje se pripravi kot 1/10 desetletnega poseka (letos spomladi za posek čez dve leti). Letos so poslali program poseka po parcelah. Do 1. 11. Morajo poslati iz KE na OE preliminarij po odd./ods., pogodbenih izvajalcih in ločeno iglavci, listavci, po izvajalcih, redčenja, vlake, ...

Načrtujejo skoraj polovico etata po osnovnih teritorialnih enotah odd./ods. z enkratnim posekom. Sečnja se v posameznem letu koncentrira po zaokroženih predelih v revirju (Fevča, Breznina) na eno do dve sečnji, zimske sečnje pa so predvidene v okolici Jelendola.

Kdo predlaga oddelke, ki gredo v sečnjo:

Oddelke predlaga izključno revirni gozdar.

Kdo predlaga višino poseka (% od načrtovanega etata v odd/ods):

Dogovor na KE je, da se z enim posegom poseka okoli polovice poseka. Razlog so eventuelne ujme v času trajanja načrta in ostali slučajni pripadki. V lanskem letu so imeli povprečno delovišče okoli 250 m³ skupaj s slučajnimi pripadki. Revir Vetrih je imel pri

redni sečnji 800 m³/odsek pri redni sečnji, revir Košuta pa 680 m³/odsek

Kako se na vaš predlog odzove SKZG, kako sodelujete pri pripravi predloga:

Pošlje se mu predlog, SKZG da pripombe, na skupnem sestanku s koncesionarji se predlog dokončno uskladi.

Ali s kom iz SKZG komunicirate v zvezi s tem predlogom, ali ste letos imeli sestanek s predstavniki SKZG v zvezi s preliminarnim predlogom sečenj.

Komunicirajo z upraviteljem za regijo (Alenka Korenjak). Letno imajo 4-5 srečanj. Prej so imeli 10-15 letnih srečanj.

Ali lahko pogledamo preliminarni pregled sečenj za leto 2002:

Realizacija sečenj odstopa zaradi porušitve ceste v Dovžanko. Zato so v revirju Košuta letos ustavili sečnjo in pričeli z realizacijo na Vetrihu (za l. 2003). Vnos podatkov o realizaciji poseka se vnese v PC po končanem prevzemu delovišča. V DG prevzamejo vsa delovišča s posebnim zapisnikom.

Koliko slučajnih pripadkov (prostega etata) planirate v letnem načrtu (odločbe C);

V letnem načrtu planirajo 20 % slučajnih pripadkov (nerazporejeni etat).

Kaj storite, če je bilo v določenem letu manj slučajnih pripadkov kot jih je v dolgoletnem povprečju. Kako izpolnite 1/10 možnega poseka iz načrta? Ali imate »rezervne« gozdnogojitvene načrte:

Če slučajnih ni toliko se dodatno odpre novo redno delovišče, ki ni v načrtu za prihodnje leto, da se dopolni načrtovani letni etat. Dodatni nerazporejeni etat je izpolnjen z odločbo "A", ki ni predmet načrta za naslednje leto. Z gozdno gojitvenimi načrti je pokrita celotna površina.

C GOZDNOGOJITVENI NAČRTI

Ali lahko dobimo kopijo gozdnogojitvenega načrta za nek oddelek (npr: oddelek 57 in 75:

Imajo pravilnik, imajo Navodila za izdelavo tehnološkega dela GG načrta iz CE ZGS (zadnji izvod II./2002), Navodila za določanje nujnosti izvedbe potrebnih gozdnogojitvenih in varstvenih del. Pregledali smo načrt za 75 a in b.

Kdaj je bil narejen načrt ?

Načrt je bil narejen leta 2000 za celoten oddelek.

Kdaj je bilo opravljeno odkazilo?

Odkazilo je bilo opravljeno l. 2002, a je že v izvedbi zaradi tega ker se je porušila cesta za Jelendol (že opisano)

Kdaj je bila izdana odločba?

Odločba za oddelek 75 b je bila izdana odločba l. 8. 2002. Po dogovoru s SKZG izdajajo odločbe za posek vsako četrletje vnaprej. Odkazilo pa koncesionarji dobivajo sproti za prihodnje leto. Ne dobi pa normirnega lista, niti skice.

Med izvajanjem dela tudi kontrolirajo delovišča in to zapisujejo v zelene blokce.

Kdaj je bilo opravljeno delo?

Delo je bilo že opravljeno. Prevzem delovišča je bil že narejen 30. 9. 2002. Ker je bil les še na slkadišču, je bil prevzem samo pogojen.

Kako poteka načrtovanje v oddelkih kjer je pravilno sredstvo:**Traktor**

Njprej se pregleda (dopolni) gozdnogojitveni načrt. Oцени se možnost spravila v posameznem odseku. Če ni zadosti vlak se jih strasira in/ali označi možnost gibanja po brezpotju.

Traktor in žičnica

Kombinacija obeh načinov spravila (žičnica do vlake in naprej traktor). Koncesionar to izvede s pogodbenim izvajalcem.

Žičnica

Lombar ne trasira linije naprej. Idejno si zamisli stojišče in sidrišča. Linijo odkaže sočasno s terenskim gozdarjem Koncesionarja (Matjaž Košnjek). Valjavec vnaprej strasira linijo. Uporablja rdeče papirnate trakove.

Kako določite potek linije žične naprave

Najprej se pregleda odkazilo in oceni možnost postavitve žičnice.

Ali označite drevesa, ki so nosilci linije:

Drevesa se označijo s sprejem (Valjavec):

S – sidro

K- kolo- zadnji škripec pred sidrom

Č – čevlji – podpore.

Rdeči trakovi – z njimi se označi potek linije.

TEHNOLOŠKI DEL GOZDNOGOJITVENEGA NAČRTA**Kako določite delež ročnega spravila pri K_I/T in K_II/Ž:**

Delež ročnega predspravila se oceni kot delež od skupne mase in vpiše razdalja spravila.

Kako določite razdaljo spravila za T, ali upoštevate razdaljo razvlačevanja po cesti:

Razdalje ugotavljajo iz skice po karti. Zaenkrat nimajo težav z razdaljami. Za razdaljo razvlačevanja po cesti dodajajo okoli 50 m.

Kako določite razdaljo spravila za Ž

Določijo po karti od težišča mase do stojišča stroja.

Kako določite razdaljo spravila za R:

Določite po razdalji na terenu.

Kam se vpisujejo podatki za določitev normativa za prestavljanje naprav:

TL –dolžina linije za VBV: $TL = 0,000089 * LL^2$ (LL je horizontalna dolžina linije od sidra do sidra)

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik.

TC – število vmesnih podpor za VBV tipa Urus $TC = 3,86 * NCE$ (NCE – število vmesnih podpor):

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik.

TT – tip polaganja linij : TT odčitamo iz preglednice 5.1 str. 967

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik.

TN – naklon terena : $TN 57,89 / NAK - 0,018 * NAK$ (NAK je naklon terena v %)

Teh podatkov se v tehnološkem delu načrta ne zbira, ker tudi ni navodil, niti ustreznih rubrik. Naklon terena se upošteva samo v bonifikacijah.

TD – dodatni prod. čas (posebej v projektu)

Ta čas se ne predvidi.

Popravki osnovnega normativa za prestavljanje:

A – sneg (ni v manualu)

Sneg se vnaprej ne normira.

B – težka prehodnost (do 20 %) – kako določite
Na osnovi šifranta, upošteva se tudi sečne ostanke.

Prehodnost je predvsem subjektivna ocena posameznika.

C – Naklon terena (če je pod 20% in nad 80%)

Bonifikacija se določi glede na preglednico 5.4 - odredba

Spravilo lesa

VLA – Vlačenje ugotavljamo kot povprečno razdaljo vlečenja (v m) do težišča odkazila – po karti:

Od težišča do stolpa

ZBI – Zbiranje : $ZBI = 4,5 * Pi / vsota Lli$

Pi – površina, ki jo odpirajo linije v delovnem polju (v ha)

Lli – horizontalna dolžina linij, ki so v delovnem polju

Valjavec - razdaljo zbiranja ocenijo levo in desno.

Lombar - izračuna po formuli

IZDAJA ODLOČBE

Kdaj: Vsako četrtletje

Komu se vroči: Original gre skladu, kopija gre koncesionarju.

Ostalo:

POVZETEK VODENEGA INTERVJUJA NA KE TRŽIČ

Delo je potekalo na izredno deževen dan, zato smo bili ves čas, od 7. do 15. ure v pisarni na sedežu KE Tržič. Vsi prisotni so aktivno in zelo korektno sodelovali.

Na območju GGE Jelendol se v novem načrtu za obdobje 2000 – 2009 zrcali rezultat spremenjenega načina pri pripravi (nosilci gozdarji na KE) ter spremenjenih metod ugotavljanja lesnih fondov. Ker so le te gozdarji na terenu tudi preverjali, zelo suvereno in strokovno zagovarjajo za kar tretjino povečano lesno zalogo in temu primerno povečan etat. Načrtovani ukrepi temeljijo na dobrih analizah stanja. Kljub deklarativnim usmeritvam o potrebi po uravnoteženju številčnosti divjadi (jelenjad) in lovskogojitvenem načrtovanju, ki ga izdeluje OE Kranj, so premiki na tem področju počasni. Rezultat vpliva divjadi v jelendolskih gozdovih se kaže tudi v porušenem razmerju razvojnih faz (premalo letvenjakov in drogovnjakov). Večjo vlogo pri ugotavljanju in izterjavi prevelikih škod bo v prihodnje moral imeti SKZG, čeprav je tako divjad in gozdovi v državni lasti.

Klub temu, da so gozdovi za slovenske razmere nadpovprečno dobro odprti, pa je zaradi zastoja pri gradnji cest v preteklem desetletju, ki so jo reševali z gradno »cestnih vlak« nujno odpirati še zaprte gozdove. Glede na to, da je predvidena gradnja več krajših krakov (300 do 500 m), bi jih bilo zaradi administrativnih razlogov gospodarno reševati v »paketu« z enim projektom. Precejšnja previdnost je potrebna pri spreminjanju »cestnih vlak« v ceste in uporabi nelegalnih peskokopov za gradnjo in vzdrževanje prometnic.

Pri ekonomski presoji načrta za GGE Jelendol za terene s kombiniranim pravilom niso bili upoštevani stroški ročnega predpravila, ni jasna smer pravila pri T in Ž. Ponovno bi bilo potrebno ovrednotiti gradnje vlak, cest in predvsem upoštevati vse stroške, ki nastanejo pri rekonstrukciji »cestnih vlak«. Ob tako popravljeni ekonomski presoji bi se razlika med prihodki in stroški precej zmanjšala. Racionalizacije bi bilo potrebno iskati predvsem na področju stroškov pravila in realnem normiranju (količine, razdalje) predpravila in optimiranju obstoječih tehnologij. Tudi tehnološki razvoj (drevesna metoda sečnje, procesor ob cesti) bi stroške proizvodnje lahko zmanjšal.

Sečno spravičnih načrtov koncesionarjev še nismo presojali, iz dosedanjih opazovanj pa lahko ugotovimo, da je priprava dela pri žičničarskem pravilu pomanjkljiva. Detajlna priprava seveda ni obveza Zavoda, dejstvo pa je, da šele vsi elementi trase (sidra, podpore, smer linije) prispevajo k optimalnemu odkazilu kot tudi sami izvedbi. Pri smenajih časov in učinkov na dveh linijah v juniju in avgustu smo naleteli na to pomanjkljivost, zaradi česar je bilo potrebno dodatno podirati drevje pri napenjanju nosilne vrvi, pri eni liniji pa je bil zadnji škripec postavljen preveč v delovišče, zaradi česar je bilo močno oteženo pravilo podrtih dreves za škripcem. Tudi prevelike razdalje privlačenja (več kot 50 m), kjer nastajajo velike poškodbe preostalih dreves v sestoji so lahko posledica pomanjkljive orientacije v prostoru, če trasa ni znana vnaprej.

Vloga sklada pri vsakoletne preliminarju poseka je zaenkrat še precej pasivna, kar pa je verjetno posledica velikih področij za katere so odgovorni.

Gozdnogojitveni načrti vsi narejeni, arhivirani in sproti ažurirani. Letne koncentracije posekov na nivoju odd./ods. so orientacijsko okoli ½ desetletnega etata, kar je dobra osnova za gospodarnejšo proizvodnjo. Tudi sicer gozdarji ZGS skrbijo za optimalno prostorno razmestitev vsakoletnih delovišč, pri tem pa ne zanemarjajo sezonske dinamike dela.

Pri zbiranju podatkov za tehnološki del načrtov so pomanjkljivi osnovni obrazci ZGS (manual), ki ne vključujejo podatkov o celotni dolžini linije (od sidra do sidra) niti o številu podpor, kar pa je osnova za izračun normativa montaž in demontaž. Manjkajo tudi podatki o številu linij v primeru, da jih je več v istem delovnem polju in načinu postavitve linij. Zato bo potrebno navodila v prihodnje dopolniti in zbrati vse potrebne podatke.

Vsi procesi, ki smo jih preverjali, so dobro dokumentirani in ustrezno urejeni.

Ob upoštevanju nekaterih priporočil so na KE Tržič v procesu presoje gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja na dobri poti, da v najkrajšem času izpolnijo optimalne pogoje za gospodarjenje z državnimi gozdovi.

